

Hrvatski glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Godina VI

Broj 36

Ožujak 2008.

Cijena 1 €

ISSN 1800-5179

SRETAN USKRS: ODR ANI KORIZMENI KONCERTI
I SVETE MIS

Odgovor vjernosti

**VOLIM ZIMU,
VOLIM SLADOLED!**

www.ledo.hr

Jeste li znali...

...da prema istraživanju britanskih znanstvenika sladoled izaziva osjećaj sreće?
Dokazano je da već samo jedna žlica ure ledene slatke izaziva reakciju u zonama sreće u mozgu. A osim osjećaja sreće, Ledo sladoledi izazivaju i osjećaj užika jer nastaju spajanjem najkvalitetnijeg mlijeka, čokolade i voća, a savršeno se kombiniraju sa slagom, čokoladnim sirupom, sjeckanim lješnjacima ili komadićima voća.

*Ledo sladoled i zimi, zašto ne?!
Neka vas obuzme sreća najveća!*

HNK GOSTUJE U CRNOJ GORI

Dundo Maroje u Kotoru

STR. 4

IZBORI CRNA GORA 2008.

Vujanović predsjednik

STR. 12

RAZGOVOR SA POVODOM:
TOMISLAV GRGUREVI

Boka je kraj bez kraja

STR. 14

KORIZMENI KONCERTI
I USKRSNA POSLANICA

U nadi spašeni

STR. 28

ENE KOTORA: VLASTA MANDI

Vraćam dug svom gradu

STR. 24

VELIKI USPJEH KOTORANA

Zlato i srebro u Veneciji

STR. 39

“Hrvatski glasnik”, Kotor, je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informisanje RCG pod rednim brojem 04/01-1828 od 31.12.2002. godine. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica. Časopis izlazi mjesečno.

Adresa: **Zatvoreni bazen, Škaljari 85330 Kotor**
Telefon: +381 (0) **82 304 232** Faks: +381 (0) **82 304 233**
E-mail: hgd-kotor@cg.yu <http://www.hgdcg-kotor.org>
Žiro-račun: **510-10418-20**
Osnivač: **Hrvatsko građansko društvo Crne Gore – Kotor**

Poštovani čitatelji

Mjesec koji je za nama protekao je u znaku velikog blagdana - Uskrsa, te značajnih događaja na političkoj i kulturnoj razini.

Predsjednik Crne Gore ponovo Filip Vujanović, odlučio je suorganizirati izbori za predsjednika Crne Gore već u prvom izbornom krugu.

Predsjednik SAD George Bush boravio u dvodnevnom posjetu Hrvatskoj.

Republika Hrvatska, dobivanjem pozivnice za NATO savez, ostvarila je jedan od dva strateška ciljeva. Crna Gora, Bosna i Hercegovina tzv. intenziviranim dijalogom poduzela je važan korak u približavanju Savezu.

Crnogorski premijer Milo Đukanović za prvi posjet nakon što je zamijenio Đukanovića odabrao Zagreb, a sa svojim hrvatskim kolegom Sanaderom dogovorio da se otvoreno pitaju o granicama na moru rijeke i pred sudom u Hagu.

U čast 500-te obljetnice rođenja Marina Držića, najvećeg hrvatskog pisca, svjetski poznatog i priznatog renesansnog komediografa, Vlada Republike Hrvatske je 2008. godinu proglasila za Godinu Marina Držića, a to je poduprto i od strane mnogobrojnih kulturnih krugova. U sklopu mnogobrojnih priredbi, predstava, susreta, razgovora, znanstvenih motretnosti i istraživanja, napravljen je opsežan program promicanja ugleda hrvatske kulture i baštine diljem svijeta.

Slijede i nastojanje Vlade RH, te svih bitnih učesnika u ostvarenju zamisli,

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore organizira znanstveni skup na temu Marina Držića, a Hrvatsko narodno kazalište 16. srpnja ispred katedrale Sv. Tripuna u Kotoru izvesti će predstavu «Dundo Maroje».

Obitelj najznačajnijeg hrvatskog pisca je kotorskih korijenima, i sam Dum Marin rado je spominjao u svojim djelima «našice» iz Kotora.

Ovakav kulturni događaj značajan je za ukupne odnose na ovim prostorima, veliki je iskorak u afirmaciji hrvatske manjine, te prezentaciji hrvatske rijeke i kulture u Crnoj Gori.

Nismo zaboravili ni male događaje; davna i aktualna topla ljudska priča.

Zaplovite u još jedan broj, uz miris dobrotorske torte i valova Boke - kraja bez kraja.

Do novog susreta,

**Vaša urednica
Tamara Popović**

Predsjednik: **dr Ivan Ilić** Glavni urednik: **Tamara Popović**
Uređivački odbor: **Tripo Schubert, Marija Nikolić, Marija Mihaliček, Joško Katelan, Jadranka Vojičić** Lektor: **prof. Ljiljana Markić** Fotografije: **B. Pejović, Foto Parteli, S. Kordić**
Dizajn i priprema: **Radionica LCG** Tisak: **Grafo-Bale - Podgorica** Naklada: 800 primjeraka Cijena: 1,00 euro

Hrvatsko narodno kazalište

500

OBLJETNIC RO ENJA
MARINA DR I A :
HNK GOSTUJE
U CRNOJ GORI

Dundo Maroje u Kotoru

U povodu 500-te obljetnice rođenja Marina Držića, najvećeg hrvatskog pisca, svjetski poznatog i priznatog renesansnog komediografa, u organizaciji HGDCG 16. srpnja 2008. godine ispred Kotorske katedrale Hrvatsko narodno kazalište izvest će predstavu „Dundo Maroje“

Piše:

Tamara POPOVIĆ

Učast 500-te obljetnice rođenja Marina Držića, najvećeg hrvatskog pisca, svjetski poznatog i priznatog renesansnog komediografa, svjesna njenog značaja i važnosti za hrvatsku kulturu, Vlada Republike Hrvatske je 2008. godinu, proglasila za Godinu Marina Držića, što je poduprto i od međunarodnih kulturnih krugova. U sklopu mnogobrojnih priredbi, predstava, susreta, razgovora, znanstvenih motrenja i istraživanja, napravljen je opsežan program promicanja ugleda hrvatske kulture i baštine diljem svijeta.

Obitelj Marina Držića vuče kotorske korijene, i Hrvatsko građansko društvo Crne Gore je pokrenulo inicijativu da se i u Kotoru održi predstava „Dundo Maroje“.

- Gostovanje u gradu Dum Marinovih obiteljskih korjena bio bi veliki iskorak u afirmaciji hrvatske manjine, te prezentaciji hrvatske riječi i kulture u Crnoj Gori.

Iz ponosne Boke dolazili su i dolaze mnogi velikani na području kulture i znanosti, a na ponos našem narodu s obje strane granice, kao i objema državama. Uvjereni smo da ćete znati, u suradnji sa ostalim odgovornima, nastaviti stoljetne veze, a ova predstava puna simbolike na više razina, bila bi pravi i primjeren početak, navodi se u dopisu HGDCG kojim je pokrenuta inicijativa.

Nakon pozitivnog odjeka na koji je naišao ovaj prijedlog, predsjednik HGDCG dr. **Ivan Ilić** i tajnik **Tripo Schubert** razgovarali su 3. ožujka u Zagrebu, u drami HNK, sa dr. sci. **Anom Lederer**, intendanticom, **Sanjom Ivić**, ravnateljicom, i **Majom Filičić - Ivezić**, izvršnom producenticom. Dogovoreni su svi relevantni

Na Pjaci od brašna 5. i 6. srpnja 1950. odigrana je predstava „Dundo Maroje“ u izvedbi Jugoslavenskog dramskog pozorišta. U Kotor su stigle 104 osobe, što tehnike, što glumišta, koji su doputovali vozom u Želeniku, sa 12 vagona kulisa

Prohić

detalji oko realiziranja projekta i termin, 16. srpnja, ispred Kotorske katedrale.

- Slijedeći nastojanje Vlade Republike Hrvatske, te svih bitnih učesnika u ostvarenju zamisli, a pozivajući se na Ustavnu obvezu Republike Hrvatske o brizi za autohtone hrvatske zajednice van Matice zemlje, odlučili smo se kao najstarija i najvažnija udruga Hrvata Crne Gore, uključiti u program, na taj način što ćemo organizirati znanstveni skup u Kotoru na temu Marina Držića, a što je najvažnije tražili smo od HNK Zagreb da se predstava «Dundo Maroje» održi u Kotoru. Ravnali smo se činjenicom da je obitelj najznačajnijeg hrvatskog pisca kotorskih korijena, te da je i sam Dum Marin rado spomi-

njavao u svojim djelima "našijence" iz Kotora, uz ideju da se u Kotoru izvede njegova najznačajnija i najpoznatija komedija, "Dundo Maroje". Ovakav kulturni događaj značajan je za ukupne odnose na ovim prostorima, čime se naše društvo još jednom potvrđuje kao most suradnje i mira, kazali su Ilić i Schubert.

Marin Držić rođen je najvjerojatnije 1508. godine, u uglednoj i bogatoj dubrovačkoj obitelji. Njegovi preci, od davnine plemići, iz Kotora su prešli u Dubrovnik sredinom XII. stoljeća.

Početkom ožujka u Kotor je doputovao režiser **Ognjen Prohić** u namjeri da odabere najpogodnije mjesto za održavanje predstave, te izabrao Pjacu Sv. Tripuna.

Jedan od rijetkih hrvatskih redatelja mlađe generacije s dugim stažom interesa za stariju hrvatsku književnost, u svom „Dundu Maroju“ ne podržava realizam gradskog trga iz 16. stoljeća, nego interijer šoping centra u Rimu 50-ih godina prošlog stoljeća. Dramaturginja predstave je **Sanja Ivić**, a uloge tumače **Krunoslav Šarić** (Dundo), **Zijad Gračić** (Dugi Nos), **Nikša Kušelj** (Maro), **Joško Ševo** (Pomet), **Ana Begić** (Petrunjela), **Milan Pleština** (Popita), **Mirta Zečević** (Pera), **Livio Badurina** (Laura) ...

Mladi Dubrovčanin Maro troši novac na zabavu i lagan život. Na vijesti o raskalašnom životu Mara, njegov otac Dundo Maroje stiže u Rim kako bi urazumio mladića i vra-

tio ga na pravi put.

- U trenutku kada Držić govori o ljudima nahvao i ljudi-
ma nazbilj uspostavlja nekoliko pozicija: između prizorišta i gledališta, između svijeta scene i svijeta Grada, između politike i onoga što se na sceni zbiva. Nastojali smo takve po-

Kritika je uglavnom Prohiće-
vu predstavu ocijenila kao „ve-
liki uspjeh“.

„Večernji list“ ističe da HNK
napokon ima zrelu, duhovitu,
pametnu, razigranu, pa i jezo-
vitu predstavu nastalu na te-
melju drame Marina Držića.
„Redatelj Ozren Prohić kazali-

opasan igrač, Kruno Šarić po-
sve je novi, svjež, britki, ene-
rgični i uvjerljivi Dundo koji je
imao sina kakvog zaslužuje u
Nikši Kušlju, koji je ovom
ulogom pokazao stvarnu glu-
mačku zrelost.

Mirta Zečević bila je mila,
draga kao Pera u odjeći "djeti-
ća", a na kraju raskošna, žen-
stvena i gorda Dubrovkinja,
dok je Žarko Potočnjak su-
spregnuo svoj glumački ego i
kao Tudešak bio vrlo uvjerljiv.
Mlikota, Kuhar, Kerekeš, cijeli
veliki besprijekorni ansambl
osvojio je pozornicu vozeći se
na vespama, u "bubama".
Mnogo je zaslužnih za veliki
uspjeh ove predstave, a pre-
malo prostora da im se svima,
uključujući i Anu Lederer,
kaže: Hvala!

Dundo Maroje freska je jed-
nog razdoblja i jednog dru-
štva, zapravo mikrokozmos u
kojemu se prelamaju sve ljud-
ske mane i vrline. Nakon više
od dva desetljeća, Dundo Ma-
roje se vraća na scenu HNK u
Zagrebu, i taj povratak simbo-
lizira osnovni postulat naše
nacionalne kuće koji podrazu-
mijeva izvođenje vrhunskih
domaćih dramskih djela koja
moraju biti dostupna ne sa-
mo svakoj generaciji publike,
nego i svakoj generaciji reda-
telja i glumaca, kako bi se sa-
čuvao kontinuitet umjetni-
čkog propitivanja domaćih re-
mek-djela.“

Schubert i Ilić sa vodećim timom HNK

zicije ostaviti otvorenima, no
ozbiljno zastupati razliku iz-
među ljudi nahvao i ljudi na-
zbilj. Pa kako publika shvati.
Uglavnom živimo u svijetu na-
hvao i s ljudima nahvao, a ta-
kvi se uglavnom smatraju za
ljude nazbilj. Ne treba nam
Držićev tekst uprizoren da bi-
smo takve ljude prepoznali,
objašnjava Prohić.

štem je pokazao kako se da-
nas, s našim glumcima, može
kazati ono što je Držić shvatio
u procvatu renesanse. Središ-
te drame je prostitutka Laura
koju glumi izvršni Livio Badu-
rina, obavivši nevjerojatan po-
sao dekonstrukcije ženstva
20. stoljeća. I Joško Ševo je
kao Pomet bio izuzetan: blag,
drag, a opet opor i naposljetku

Sa premijere u Zagrebu

PROBLEM PREVLAKE RJE AVAT E ME UNARODNI SUD, DOGOVO
RILI PREMIJERI DVIJU DR AVA

Hag odlučuje gdje je granica

Piše:
Tamara POPOVIĆ

Pravni okvir problema s kojim bi se izašlo pred Međunarodni sud pravde u Hagu pripremilo bi mješovito povjerenstvo, a potvrdili crnogorski parlament i Hrvatski sabor unaprijed se obvezujući na prihvaćanje sudske odluke, dogovorila su dvojica premijera tijekom razgovora u Vladi RH.

Trenutačno je na snazi privremeni sporazum o granici na moru koji je hrvatska Vlada 2002. potpisala s tadašnjom Saveznom Republikom Jugoslavijom u čijem je sastavu tada bila i Crna Gora. Hrvatska ima kopneni dio poluotoka i morski pojas ulaza u Boku, od nekih 550 metara, dok je dio akvatorija uz lijevu obalu poluotoka koji gleda prema Boki proglašen ničijim morem.

- Iako je sporazum dao dobre rezultate, zbog osjetljivosti tog pitanja u javnosti obje zemlje najbolje bi bilo da rješenje, za koje sam uvjeren da će biti pošteno, donese Međunarodni sud, rekao je crnogorski premijer **Milo Đukanović**.

Hrvatski i crnogorski premijer Ivo Sanader i Milo Đukanović suglasili su se 12. ožujka 2008. u Zagrebu da se otvoreno pitanje granice na moru riješi pred međunarodnim sudom čiju bi odluku unaprijed prihvatili parlamenti dvije zemlje

Premijer Republike Hrvatske **Ivo Sanader**, nakon sastanka s Đukanovićem, rekao je da će Hrvatska i Crna Gora osnovati zajedničko povjerenstvo koje će izraditi pravni okvir s kojim će se potom ići pred Međunarodni sud pravde u Haagu. Time bi

se zatvorilo otvoreno pitanje granice na moru između dviju država, a oba parlamenta bi se unaprijed obvezala na prihvaćanje odluke međunarodnog suda.

Govoreći o tome da je za prvi posjet - nakon što je prije dva tjedna na mjestu premi-

Sa susreta u Zagrebu

jera zamijenio Željka Šturanovića - odabrao Zagreb, Đukanović je kazao kako u tome ima i simbolike, ali da je riječ o demonstraciji svijesti o važnosti dobrosusjedske suradnje i stabilnosti u regiji. Dodao je kako Crna Gora »sa simpatijama« gleda na

hrvatski napredak i da u tome vide svoju šansu, kao i da se nadaju da će, kada Hrvatska u Bukureštu dobije pozivnicu za NATO, Crna Gora »postati dio intenzivnog dijaloga«.

Sanader je čestitao Crnoj Gori na, kako je rekao, te-

škom, ali uspješnom putu koji je prešla od proglašenja neovisnosti. Izvijestio je da je s Đukanovićem razgovarao o svim pitanjima, među kojim je, osim rješenja granice na moru, i ono o boljoj zaštiti manjina u objema zemljama, kao i uspostavi bolje gospodarske suradnje, a ponajprije prometne.

Na pitanje o priznanju kosovske neovisnosti, Sanader je kazao kako je hrvatski stav o tome poznat, ali i dodao da Hrvatska ne želi »dolijevati ulje na vatru«. Istaknuo je važnost trajne stabilnosti u regiji.

Milo Đukanović je na isto pitanje kazao kako Crna Gora dijeli stavove Europske unije, no nalazi se u specifičnoj situaciji ne samo zbog toga što je multietnička zemlja sa značajnom srpskom i albanskom manjinom, nego i

Od lipnja let Zagreb-Podgorica

Croatia Airlines od lipnja 2008. uvodi redovitu liniju Zagreb - Podgorica. Nakon što je Hrvatska priznala Kosovo, nacionalna zrakoplovna tvrtka RH odlučila je i Zagreb i Prištinu povezati redovitom zračnom linijom.

Između ovih gradova i Zagreba tri će puta na tjedan letjeti novi zrakoplovi flote Croatia Airlinesa - Bombardieri Q 400.

stoga što su, nakon izlaska iz zajedničke bivše države, odnosi sa Srbijom još na neki način traumatizirani.

Crnogorski premijer posjetio je i Hrvatski sabor i razgovarao s njegovim predsjednikom **Lukom Bebićem**. U izjavi novinarima Đukanović je kazao da se, uz ostalo, razgovaralo o stanju u regiji i na-

pretku Hrvatske i Crne Gore na putu u euroatlantske integracije, te je istaknuo da su Hrvatska, Sabor i Bebić osobno proteklih godina, kada se Crna Gora borila za nezavisnost, pokazali iznimno razumijevanje. »To je više nego dobra osnova da unaprijedimo suradnju naših zemalja i na parlamentarnoj razini«,

rekao je Đukanović.

Bebić je ustvrdio da je Crna Gora odmakla na putu u EU u odnosu na neke susjede, dodavši kako joj Hrvatska u tome želi uspjeh. Najavio je skori posjet predsjednika skupštine Crne Gore **Ranka Krivokapića** Hrvatskoj i posjet saborskog izaslanstva Crnoj Gori.

Bush u Hrvatskoj

Obraćanje američkog predsjednika **Georga Busha** hrvatskim građanima okupljenima na Trgu svetog Marka, 5. travnja, bila je kruna dvodnevnog posjeta američkog izaslanstva Hrvatskoj.

Predsjednik Vlade RH **Ivo Sanader** i američki predsjednik izrazili su zadovoljstvo što je Hrvatska dobila pozivnicu za NATO i poručili da su vrata Saveza otvorena i ostalim zemljama regije.

- Ponosan sam što stojim na tlu nezavisne Hrvatske, kazao je Bush, te podsjetio je da je Hrvatska prošla "težak rat i nevolje i izgradila zrelu demokraciju".

- Zaprijeti li vašoj zemlji opasnost, SAD i NATO stajat će uz vas i nitko vam više slobodu neće oduzeti, rekao je američki predsjednik.

Osvrnuvši se na stanje u regiji, poručio je da je NATO otvoren za sve zemlje u regiji i izrazio zadovoljstvo što su BiH i Crna Gora tzv. intenziviranim dijalogom poduzele važan korak u približavanju Savezu.

Sanader je zahvalio Americi na snažnoj potpori koju je davala Hrvatskoj na putu prema članstvu u NATO-u, te dodao da je Hrvatska, dobivanjem pozivnice za Savez, ostvarila jedan od dvaju strateških ciljeva.

Prethodnog dana, američki predsjednik na Pantovčaku se susreo sa predsjednikom RH **Stjepanom Mesićem**, a dočeku su bili nazočni i predsjednik Sabora **Luka Bebić** te premijer Sanader.

- Drago mi je da mogu izreći dobrodošlicu predsjedniku Bushu u Zagrebu. Vi ste prvi predsjednik SAD-a koji službeno posjećuje Hrvatsku.

Hrvatsko-američki odnosi razvijaju se uzlaznom linijom, Hrvatska pruža ruku prijateljstva svakome tko želi surađivati s njom. Zahvaljujem SAD-u što Hrvatsku podržavaju u ulasku u Europsku uniju i NATO, rekao je Mesić.

Na redu seminari

Kulturno bogatstvo koje Hrvati baštine u Crnoj Gori i pravi odnos crnogorske države i cjelokupne zajednice prema tome, referentni su ka europskim integracijama, ocijenjeno je na sastanku Hrvatsko crnogorskog međudržavnog savjeta, održanog 29. ožujka u Tivtu.

Domaćin sastanka bila je Hrvatska građanska inicijativa, a njena predsjednica i član Savjeta **Marija Vučino-
vić** pozdravila je odluke koje to tijelo donosi.

Osim pitanja statusa nacionalnih manjina i njihovog doprinosa stvaranju tolerantnih i neksenofobičnih društava, na sastanku je bilo riječi o multikulturalnosti i drugim interaktivnim sadržajima.

Dogovoreno da se u tom smislu pokrenu inicijative u

Poziv na sastanak nije dobio član Savjeta, predsjednik HGDCG dr. Ivan Ilić, a obavijest koja je pred vama nije pristigla u redakciju Hrvatskog glasnika, već je preuzeta sa sajta agencije MINA. Izvještaj ipak dajemo kao naš doprinos stvaranju „tolerantnih i neksenofobičnih društava“

Crnoj Gori i Hrvatskoj za organizaciju seminara o tim temama.

Posebna pažnja posvećena je aktivnostima na organizaciji susreta mladih Hrvatske, Crne Gore, Italije i drugih mediteranskih zemalja, a predloženo je da domaćin bude Crna Gora.

Dogovorena je realizacija projekta "Hrvatskog doma" u Kotoru, Tivtu, a govoreno je i o mogućnostima za Herceg Novi i Podgoricu.

- Hrvatsko - crnogorski međudržavni Savjet namjerava da ove projekte završi u što je moguće kraćem roku, a poseban značaj je iskazan prema formiranju Hrvatskog nacionalnog vijeća u Crnoj Gori, koje će imati značajnu ulogu u budućim aktivnostima, kaže se u obavijesti.

Vučinović je istakla doprinos Hrvata u procesu obnove samostalnosti Crne Gore, kao i aktivan odnos prema tolerantnom suživotu svih uz uvažavanje multietničnosti.

Naredni sastanak međudržavnog Savjeta je predviđen najkasnije za četiri mjeseca, gdje će se, kako se navodi, konkretizirati svi prijedlozi.

Predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore dr. Ivan Ilić, iako član Savjeta odlukom predsjednika Hrvatsko - crnogorskog međudržavnog savjeta Filipa Vujanovića, nije dobio poziv na sastanak.

Redakcija

Vujanović predsjednik

Demokratska partija socijalista osvojila je najviše odborničkih mandata na izborima u Tivtu, ali će morati da formira postizbornu koaliciju. Socijalistička narodna partija osvojila je najviše mandata na izborima u Herceg Novom, ali ni ona neće moći samostalno da formira lokalnu vlast

Piše:
Tamara POPOVIĆ

Predsjednički kandidat vladajuće koalicije **Filip Vujanović** dobio je 52,3 odsto glasova na osnovu 93 odsto obrađenog uzorka i pobjednik je izbora održanih 6. travnja, saopšteno je iz Centra za demokratsku tranziciju. Kandidat Srpske liste **Andrija Mandić** osvojio je 19,3 odsto, Po-

kreta za promjene **Nebojša Medojević** 17,3 odsto, a Socijalističke narodne partije **Srdan Milić** 11,2 odsto glasova izašlih birača.

Glasalo je 68,7 odsto birača ili oko 336,9 hiljada građana Crne Gore.

Predsjednik crnogorske države kazao je da će i u novom mandatu biti predsjednik svih građana Crne Gore.

- Biti ću predsjednik svih gra-

đana Crne Gore. Budimo zajedno, okrenimo se jedni drugima, jer zajedno treba da gradimo našu budućnost, za bolji život svih nas, rekao je Vujanović obraćajući se pristalicama u zgradi Vlade.

On je kazao da njegov trijumf na predsjedničkim izborima predstavlja „pobjedu za Crnu Goru i njenu budućnost“.

Vujanović se zahvalio svima koji su glasali za njega, ali i

onima koji su podržali njegove protivkandidate.

Vujanović je obećao nastavak evropskog puta i ekonomskog napretka Crne Gore.

Istovremeno, održani su i lokalni izbori u Tivtu i Herceg Novom.

Demokratska partija socijalista osvojila je najviše odborničkih mandata na izborima u Tivtu, ali će morati da formira postizbornu koaliciju.

DPS je, prema preliminarnim rezultatima Centra za monitoring, osvojio 12 odborničkih mjesta, Srpska lista – pet, a Socijaldemokratska partija – četiri.

Sa po tri mjesta u lokalnom parlamentu biće zastupljeni Pokret za promjene i Hrvatska građanska inicijativa, dok su dva mandata pripala Socijalističkoj narodnoj partiji. Demokratska srpska stranka, Narodna stranka i Liberalna partija imaće po jednog odbornika.

Prema podacima CEMI-ja, na lokalnim izborima u Tivtu glasalo je 65,2 odsto birača.

Odbornička lista Socijalističke narodne partije osvojila je najviše mandata na izborima u Herceg Novom, ali neće moći samostalno da formira lokalnu vlast.

Prema preliminarnim rezultatima Centra za monitoring, SNP je osvojila 12 odborničkih mandata, Demokratska partija socijalista 11, a Srpska lista pet. Pokret za promjene imaće tri odbornika, Socijaldemokratska partija – dva, a Narodna stranka i Demokratski centar Boke po jednog.

Na lokalnim izborima u Herceg Novom, prema podacima CEMI-ja, glasalo je 68,4 odsto birača.

Zanimljivo je da su se stranke u Tivtu odlučile same „mjeriti“ na biralištima.

Tako Socijaldemokratska partija prvi puta, nakon deset godina, nije u koaliciji sa DPS-om, a samostalno je nastupila i Hrvatska građanska inicijativa.

RAZGOVOR SA POVODOM: PRVI UREDNIK HRVATSKOG GLASNIKA,
NOVINAR I PUBLICISTA TOMISLAV GRGUREVI

Boka je kraj bez kraja

Prvog glavnog urednika posjetili smo u Domu starih u Risnu, upitali ga što sada radi, kako provodi dane...Iako u poznim godinama, i dalje ima izuzetnu memoriju, elokventan je, duhovit, britak i zanimljiv sugovornik. Neumorno i dalje radi, i na svojoj staroj austrijskoj mašini stvara novu knjigu

Grgurević dovršava novu knjigu

Piše:

Tamara POPOVIĆ

Agencija Beta objavila je 3. ožujka 2003. sljedeću vijest:

- Hrvatsko građansko društvo u Crnoj Gori pokrenulo je časopis na materinskom jeziku te zajednice, "Hrvatski glasnik", koji bi trebalo da kontinuirano prati život i probleme hrvatske zajednice u Crnoj Gori. U prvom broju list donosi tekstove o Hrvatskom građanskom društvu, osnovanom prije godinu i po dana u Kotoru, oblicima političkog organiziranja Hrvata u Crnoj Gori - Hrvatskoj građanskoj inicijativi iz Tivta, Kulturno-umjetničkom društvu "Napredak", kao i o Crnogorskoj zajednici u Hrvatskoj.

Glavni i odgovorni urednik časopisa **Tomislav Grgurević** kazao je agenciji Beta da će "Hrvatski glasnik" nastojati da

izvještava o radu, problemima i dostignućima Hrvata, istovremeno afirmirajući zajednički život, nacionalnu, kulturnu i vjersku toleranciju.

Prvog glavnog urednika posjetili smo, na petu obljetnicu časopisa, u Domu starih u Risnu.

Dočeka nas je na glavnim vratima, i, odmah započevši razgovor objašnjenjem kako je i kada nastao dom, te kako danas funkcionira, odveo da odslušamo humanitarni koncert klape Bisernice Boke.

U prepunoj sali, uglavnom stari i iznemogli stanovnici doma pažljivo su već slušali klupu. Kašnjenje i nazočnost nekoga tko nije „njihov“ pomalo ih je uznemirilo. Narušili smo njihov uređeni sistem.

Dom brižljivo održavan, ali ipak – dom. Neka nejasna tuga uhvati posjetioца jer mu se (ne)opravdano učini da nitko

od njih nije zaslužio da tako, u letargiji i istom tužnom ritmu završi svoj život.

Nakon koncerta, Tomislav nas odvodi u svoju sobu.

Ne uklapa se sasvim, čak narušava sliku koju odaje većina njegovih sustanara. Iako u poznim godinama, i dalje ima izuzetnu memoriju, elokventan je, duhovit, britak i zanimljiv sugovornik. Neumorno i dalje radi.

Na njegovoj austrijskoj mašini za kucanje staroj 50 godina stoji 120. strana nove knjige Bokeških anegdota.

- Pokušao sam da pišem na kompjuteru, ali jednostavno nije išlo, objašnjava.

Tomislav Grgurević rođen je u Kotoru 1935. godine. Po obrazovanju ekonomist, novinarsku karijeru započeo je 1960. u Radio Titogradu, gdje je bio urednik. Bio je urednik i tehnički urednik u Novinskoj

Novi i stari urednik

ustanovi Boka, glavni i odgovorni urednik Radio Kotora, časopisa Pomorstvo i Hrvatski glasnik. Karijeru profesionalnog novinara okončao je u Radiju Crne Gore 2000.

Bavio se publicistikom i istraživačkim radom iz oblasti po-

morske povijesti. Autor je deset knjiga, uglavnom posvećenih Boki – „kraju bez kraja“: Pisici i putopisci o Boki, Perast još živi, Kotorski oriđinali...

- Radim jer nemam što da radim. I ne obrađujem se kad mi knjiga izađe, govori dok nam

pokazuje što sve treba da izađe iz tiska ovog proljeća.

- Prvo moje radno mjesto bilo je u računovodstvu Rivijere. Primijetio sam da se na platnom spisku nalazi jedan – mačak. Plata je trošena na ribu i mlijeko.

Protestirao sam: Ovaj mačak ima malu platu. Ovdje fali nula, a ovdje ime i prezime.

Bila je to 1960. Tu priču sam ispričao **Andriji Ševaljeviću**, uredniku Boke, koji je objavio, a zatim je prenijela jedna kubanska agencija sa naslovom: U Titovoj Jugoslaviji i mačke primaju platu.

Ostao sam bez posla, optužen da odajem poslovne tajne, prisjeća se Tomislav Grgurević, novinar koji će ostati upamćen i po tome da je, nakon katastrofalnog potresa, prvi izvijestio „Kotora više nema!“

- U trenutku potresa bio sam na Vrmcu, i prvi sam se probio do Kotora. Na Trojici vidim

EMPLOYMENT

AMCS

**EXPERIENCED SHIP PERSONNEL REQUIRED
FOR SUPPLY VESSELS**

**DECK OFFICERS
ENGINE OFFICERS
ELECTRICAL / ELECTRONIC OFFICERS
DP LICENSE MANDATORY FOR ALL RANKS**

**IF YOU ARE SEEKING LONG TERM EMPLOYMENT WITH EXCELLENT WAGES
SEND APPLICATION TO THE REPRESENTATIVE:**

**AMCS, Skaljari—Zimski bazen 85 330 Kotor
tel. 382 82 322 561 fax. 382 82 322 637
e-mail: adriamar.co@cg.yu**

grad pokriven oblakom žute prašine. Nekako sam stigao do ureda i javio Radio Titogradu da je Kotor teško stradao i da pošalju pomoć. U etar je otišla rečenica kako Kotora više nema, priča Tomislav.

Rado se sjeća susreta sa Titom, iako mu je njegova sigurnosna služba uvijek zadržavala glavobolje. Titove izjave, naime, zbog lapsusa nije nitko mogao davati necenzurirane.

Grgurević je i prvi novinar kojem su dozvolili da objavi kazivanja IB-ovaca, zatvaranih u crkvi Sv. Petra i Pavla.

Radio Kotor je napustio jer nije želio da izvještava o događajima sa Dubrovačkog ratišta.

- Nikada nisam bio tamo. Iako sam bio proglašavan čak i šefom „Tuđmanove diverzionne grupe“, nikada nisam imao problema u svojoj sredini, jer ovdje nikada nije bilo netolerantnosti, ističe Grgurević. Svestran i neumoran, Grgurević se, osim novinarstvom, bavio i planinarenjem (bio je i predsjednik Planinarskog društva), fotografijom...

Nakon dužeg, ugodnog razgovora, upitali smo ga da li je Hrvatski glasnik danas ono što je imao kao viziju, danu na početku ovog teksta.

- Svakako. Izvanredno revijalan, s pozitivnim pomacima, bez imalo sujete ocijenio je Grgurević.

Prijala je nakon te pohvale čak i kritika: Ipak, mogli biste biti još oštriji i ukazivati jače na neke probleme.

Bilo je već vrijeme za večeru, te smo morali otići. Naravno, uz obećanje da ćemo dobiti prve primjerke njegovih novih knjiga, i ponovo doći u posjet.

Do tada, on će za svojom pišaćom mašinom i dalje uplovljivati u bokeške luke i prošlost ovog kraja - da se ne zaboravi.

VIJESTI IZ HRVATSKE
GRA ANSKE INICIJATIVE

Sjećanje na Vjenceslava Čížeka

Piše:
Sanja MARTINOVIĆ

U prostorijama ljetnjikovca Buća u Tivtu 16. ožujka održana je književna večer posvećena književniku i disidentu **Vjenceslavu Čížeku**. O njegovom životu i radu govorio je **Anto Zirdum** iz Viteza, pisac dvanaest romana, od kojih su dva posvećena specifičnom odnosu Bosne i Hercegovine. O Zirdumu je govorio viteški pjesnik **Dragan Mučibabić**. Odlomke iz lirskih djela i satičkih listića Vjenceslava Čížeka čitale su profesorica književnosti **Ružica Rosana Lazarević** i studentica **Iva Deković**.

Vjenceslav Čížek rođen je u Denovićima 28. veljače 1929. godine. Filozofski fakultet završio je u Sarajevu. Kao profesor filozofije osam puta je otpuštan s posla. Jugoslavenske komunističke vlasti osudile su ga na pet godina robije, koju je izdržavao u Srijemskoj Mitrovici. Godine 1972., nakon slova hrvatskog proljeća, emigrirao je u Njemačku, gdje je nastavio svoj politički i književni rad. 1977. godine ga u talijanskom gradu Como, protivno međunarodnom pravu, otima ju pripadnici Jugoslavenske tajne službe i odvođe u Jugoslaviju, gdje nakon suđenja dopijeva na trinaestogodišnju robiju u zeničku kaznionicu. Upravo to trinaestogodišnje odsluženje kazne u zeni-

čkom zatvoru, u najsigurnijoj jugoslavenskoj robijašnici, tema je njegove posljednje knjige »U raljama zloduha«. U njoj su sažeta potresna svjedočanstva o zatvorskom životu, uznicima, stražarima i zatvorskim upraviteljima. 1978. godine udruga Amnesty International proglasila ga je zatvorenikom savjesti, ali je pušten na slobodu tek na zahtjev njemačke vlade, 29. srpnja 1988. godine. U zeničkom zatvoru Vjenceslav Čížek je oslijepio, a nakon povratka u Njemačku 7. studenoga 1988. živio je zahvaljujući njemačkoj državnoj skrbi. Nakon duge i teške bolesti umire u Dortmundu 25. studenog 2000. godine. Pokopan je u Sinju.

Napisao je sljedeća djela: zbirke pjesama »Krovopisi predsvanuća« i »Bosonoga prašina«, satirične listiće »Ljekovito trnje«, kao i zapise iz tamnice »U raljama zloduha«.

Književnu večer u Tivtu organizirala je Hrvatska građanska inicijativa, s namjerom da akcentira jedno od najvažnijih pitanja svakog demokratskog sistema – pravo na slobodu mišljenja i govora. Kroz analizu života i djela Vjenceslava Čížeka, govornici su prisutne podsjetili na važnost jedne od najvećih tekovina demokratskog svijeta.

Književnoj večeri prisustvovali su, između ostalih, generalni konzul Republike Hrvatske **Božo Vodopija** sa suradnikom **Igorom Čupićem**.

Priradio:
Tripo SCHUBERT

Posjet čelnika Nacionalne zajednice Crnogoraca

27. 02. 2008. čelnici Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, dr. Radomir Pavićević i dr. sci. Dragutin Lalović, posjetili su HGDCG i u razgovoru sa predsjednikom društva dr. Ivanom Ilićem i tajnikom Tripom Schubertom dogovorili zajedničke aktivnosti za 2008. Ak-

cent je dat na proslavu 1200 godina Bokeljske mornarice, postavljanje biste Vladislavu Brajkoviću, organiziranju znanstvenog skupa o Bokeljskoj mornarici, a razgovaralo se i o promociji njihovog nakladništva u Crnoj Gori (do sada su tiskali sedam knjiga o hrvatskim i crnogorskim znamenitim ličnostima).

Okrugli stol o zaštiti prava manjina

29. 02. do 1. 03. 2008. u organizaciji Centra za ljudska i manjinska prava, u Tivtu je održan Okrugli sto na temu "Pravno politički aspekti promocije i zaštite manjinskih prava u Crnoj Gori", uz učešće predstavnika državnih organa, političkih partija i civilnog sektora.

U okviru teme iznijeti su međunarodno pravni aspekti, zakonodavni okvir zaštite manjinskih prava sa osvrtom na opći kontekst ustavnih garancija i poštivanja ljudskih prava u Crnoj Gori, implementacija Zakona o manjinskim pravima i slobodama uz osnivanje Vijeća

manjina i ostvarivanju njihove uloge u stvaranju prava.

Na skupu je u okviru teme „Strateški pristup u promociji i zaštiti manjinskih prava“ prezentiran dokument „Strategija manjinske politike“- politika Vlade Crne Gore u oblasti poštovanja i zaštite prava manjina, a čije usvajanje je predviđeno do lipnja ove godine. Osnovni cilj Strategije je institucionalizacija državne politike Crne Gore prema pripadnicima manjinskih naroda i njihovih zajednica u narednom desetogodišnjem periodu.

Uvodničari na Okruglom stolu bili su: doc. dr. Ivana Jelić, Siniša Bijeković, CEZAM i sekretar Ministarstva za zaštitu ljudskih i manjinskih prava Vlade CG Orhan Šahmanović.

U ime HGDCG nazočna je bila član UO Selma Krstović.

Seminar o prekograničnoj suradnji

03. 03. 2008. u organizaciji Sekretarijata za europske integracije Vlade CG u Herceg Novom je održan seminar o IPA programima prekogranične suradnje 2007 – 2013. godine. Definirani su tipovi projekata, tipovi partnerstva, budžet.

Zapadni Balkan ulazi u fazu širenja prekogranične suradnje i među zemljama koje nisu članice Europske unije. Projekt CBIB – Razvoj institucija za prekograničnu suradnju, pokrenula je Europska komisija kako bi zemljama Zapadnog Balkana pružila podršku u procesu međusobne prekogranične suradnje.

Seminaru su bili nazočni predstavnici institucija koje učestvuju u procesu – predstavnici državnih institucija, jedinica lokalne samouprave na općinskom i regionalnom nivou, agencija za razvoj malih i srednjih poduzeća, kao i nevladinog sektora.

IPA programi međunarodne suradnje se realiziraju s obje strane granice na osnovu utvrđenog niza pravila. Obzirom da od programa korist treba da imaju obje strane, zahtijevaju se zajednička programska dokumenta, zajednički projekti, zajedničke upravljačke strukture i zajedničko financiranje od 15 posto tzv. učešća koje osiguravaju svi partneri ili treća

organizacija.

Nakon objavljivanja javnog poziva (koji se najavljuje za 9. mjesec 2008.) u roku od 60-90 dana aplicira se projektom koji je u okvirima zadatih kriterija. Jedna NVO može aplicirati sa više projekata, za sredstva od 20.000 do 50.000 eura po projektu koji se odnosi na društveno -kulturno povezivanje lokalnih zajednica – Ljudi ljudima, dok je za projekte koji se odnose na razvoj turizma, poduzetništva i zaštitu životne sredine predviđeno do 300.000 eura. Prihvatljiva područja za traženje partnera u Hrvatskoj su Dubrovačko- neretvanska i Splitsko-dalmatinska županija.

Tzv. Antena bit će do kraja travnja formirana u Kotoru, gdje će raditi četiri zaposlenika iz Crne Gore i jedan iz Hrvatske.

Obuka za pisanje projekta je počela ovim seminarom, a nastaviti će se 16. i 17. travnja na forumu u Sarajevu. Nakon toga bit će također organiziran niz seminara - treninga.

U radu seminara je ispred HGDCG učestvovala urednica Hrvatskog glasnika Tamara Popović.

RADNI POSJET ZAGREBU

03. do 5. 03. 2008. delegacija Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, predsjednik dr. Ivan Ilić i tajnik Tripo Schubert, boravila je u radnom posjetu Zagrebu

Hrvatska matica iseljenika

Ilić i Schubert upoznali su novu ravnateljicu Nadiru Bilić sa aktivnostima i programom ra-

da HGDCG za 2008. i dogovorili koje će aktivnosti HMI podržati.

Sa voditeljicom projekta „II susret klapa iz hrvatskog iseljeništva“ Srebrenkom Seravić dogovoreni su svi detalji oko učešća mješovite klape Bokeljski mornari od 29. 6. do 5.7. 2008 na koncertima u šest gradova Hrvatske.

Hrvatski crveni križ

Sa izvršnim predsjednikom dr. Nenadom Javornikom razgovaralo se o mogućnosti realiziranja donacije pelena za odrasle u 2008. godini

Ambasada Crne Gore

U razgovoru sa ambasadorom Crne Gore u RH Brankom Lukovcem razmijenjena su mišljenja oko učešća u projektima Europske unije kao i u okviru Igmanske inicijative, tj. suradnje Crne Gore, Hrvatske i Bosne i Hercegovine i predstojećem sastanku u Dubrovniku na najvišem nivou.

Klinika Rebro

Razgovarano o tome tko će biti predavači koji bi na Znanstveno - medicinskom skupu „Dr. Karlo Radoničić“ u Kotoru u svibnju učestvovali sa temama o suvremenim metodama liječenja kardiovaskularnih oboljenja.

Vlada RH

Razgovarano sa potpredsjednicom Vlade RH Đurđom Adlešić o financijskoj potpori tiskanja dvobroja godišnjaka Bokeški ljetopis.

HNK

U povodu obljetnice 500 godina rođenja Marina Držića i iskazane inicijative HGDCG da se u Kotoru održi predstava „Dundo Maroje“, vođeni su razgovori u drami HNK sa dr. sci. Anom Lederer, intendanticom, Sanjom Ivić, ravnateljicom, i Majom Filičić - Ivezić, izvršnom producenticom. Dogovoreni su svi relevantni detalji oko realiziranja tog projekta i termin, 16. srpnja, ispred Kotorske katedrale. Ilić i Schubert su navečer u HNK bili nazočni predstavi „Dundo Maroje“.

Hrvatski svjetski kongres

Delegacija HGDCG bila je nazočna svečanom otvorenju sastanka glavnog odbora Hrvatskog svjetskog kongresa koji se održavao u prostorijama HMI od 4. do 7. 03. Kongresu su bili nazočni predstavnici hrvatskih zajednica iz

velikog broja zemalja: SAD, Australije, Afrike i Europe.

HGDCG je od ove godine član HSK.

Poglavarstvo Grada Zagreba

Na prijemu kod gradonačelnika Grada Zagreba **Milana Bandića** razgovarano je o nastavku dosadašnje uspješne suradnje i dogovorene aktivnosti za 2008. uz njihovu financijsku potporu. Razgovorima je bio nazočan gradonačelnik i predsjednik TZGZ Ivo Jelušić.

Bilo je riječi i o realiziranju ponude od strane pročelnika za kulturu Pavla Kalinića za doniranje knjiga za knjižnicu HGDCG.

Sa pročelnikom za zdravstvo dr. Šostarom razgovarano je o financijskoj potpori održavanju znanstveno-medicinskog skupa u Kotoru.

Bratovština Bokeljske mornarice 809

Ilić i Schubert bili su nazočni sastanku Upravnog odbora Bratovštine Bokeljske mornarice 809. Uz obostrano upoznavanje sa programom rada za 2008. zaključeno je:

- Bratovština može koordinirati sve aktivnosti HGDCG prema Zagrebu i svojim statusom pomoći realiziranje istih
- redakcija Hrvatskog glasnika će sa zadovoljstvom osigurati prostor za njihovo oglašavanje i priloge
- dogovoreno zajedničko učešće na natjecanjima Ministarstva kulture i drugih institucija u

zemlji i inozemstvu

- podržan stav centrale u Kotoru da sve organizirane jedinice van Kotora u okviru Crne Gore i u gradovima Hrvatske trebaju usaglašavati svoje akcije sa matičnom organizacijom

Ministarstvo kulture

Između Ministarstva kulture RH i Ministarstva kulture, medija i sporta Crne Gore potpisan je memorandum o suglasnosti kojim je definirana želja o razvijanju i unaprjeđenju međusobnih kulturnih veza. HGDCG od svog osnutka radi na uspostavljanju veza i suradnji u oblasti kulture dvije države i dalo je nemjerljiv doprinos potpisu ovog dokumenta.

U razgovoru sa državnim tajnicom Ninom Obuljen, državnim tajnikom Jasenom Mesićem i višim stručnim savjetnikom Goranom Blagusom, postignuta je suglasnost da bi Vlada RH trebala imati poseban tretman prema autohtonim Hrvatima u Crnoj Gori, kao što je slučaj sa Hrvatima u BiH.

Razgovarano je i o aktivnostima za realiziranje gostovanja HNK sa predstavom „Dundo Maroje“ u Kotoru. Ispitat će se mogućnost financijske potpore tiskanju časopisa Hrvatski glasnik.

Ministarstvo vanjskih poslova

U razgovoru sa Mirjanom Bohanec Vidović i Ivanom Zebom Ilić i Schubert informirani su o financijskoj potpori Vlade RH hrvatskim udrugama u Crnoj Gori, koja će i ove godine biti na istom nivou kao prošle, obzirom na probleme s vezi sa proračunom RH.

U svezi financijske potpore tiskanju Hrvatskog glasnika, upućeni smo na direktnu komunikaciju sa premijerom Sanaderom.

Ostali kontakti

Prigodom susreta sa dr. Lovorkom Čoralić dogovorena dalja suradnja u domenu dopisništva za Hrvatski glasnik.

Sa Savkom Dabčević Kučan razgovarano o projektu tiskanja monografskog izdanja Pomorske povijesti Dobrote.

Sa Žarkom Katićem, pomoćnikom ministra MUP-a Hrvatske, razgovarano o rješavanju nekih zahtjeva članova HGDCG za primitak u hrvatsko državljanstvo.

Sastanak Upravnog odbora

13.03.2008. Održana VI. sjednica Upravnog odbora Hrvatskog građanskog društva Crne Gore. Između velikog broja pitanja koja su razmatrana izdvajamo sljedeća:

- usvojeno financijsko izvješće za siječanj i veljaču 2008. i razmatrano izvješće Nadzornog odbora o financijskom poslovanju za 2007.

- sastanak Savjeta treba održati do 12. travnja na kojemu će se pripremiti neophodni materijali za Skupštinu koja će se održati u Herceg Novom

- razmatrane su aktivnosti između dvije sjednice, sa posebnim akcentom na uspješno organiziranu Tripundansku večer u hotelu Teuta, uz dobru marketinšku aktivnost

- podneseno izvješće o radnom posjetu Zagrebu od 03. do 05. ožujka od strane predsjednika i tajnika

- razmatran elaborat redakcije časopisa Hrvatski glasnik o financijskoj održivosti mjesečnog izlaza časopisa. Zaključeno je da se tom najvažnijem projektu mora posvetiti posebna pažnja, animirati institucije RH o financijskoj potpori i stabilnijem financiranju

- usvojene aktivnosti društva za period ožujak – srpanj

Pored održavanja korizmenih koncerata i Skupštine društva, planiraju se značajne aktivnosti:

Svibanj – Medicinski znanstveni skup „Dr. Karlo Radoničić“; predstavljanje knjige „Nedostajana Boka“

Lipanj – Obilježavanje Dana državnosti RH i Dana HGDCG

Srpanj – Obilježavanje 500-te obljetnice rođenja Marina Držića, organiziranjem Okruglog stola i predstave „Dundo Maroje“ u Kotoru

- Tiskanje dvobroja „Bokeški ljetopis“

- Tiskanje monografije „Pomorska povijest Dobrote“

Korizmeni koncerti

14. do 16. 03. 2008. u organizaciji HMI, područnice Split i Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, Kotor i podružnica u Baru i Podgorici, organizirani su korizmeni koncerti za Hrvate u Crnoj Gori, na kojima je nastupilo mješovito pjevačko društvo "Mirta" iz Splita, pod ravnanjem Mihaele Čurić.

Posjet Miše Galjufa, dožupana DNŽ

23. 03. 2008. Hrvatsko građansko društvo Crne Gore posjetio je dožupan Dubrovačko-neretvanske županije Miše Galjuf, koji je sa predsjednikom HGDCG dr. Ivanom Ilićem i tajnikom Tripom Schubertom razgovarao o planu suradnje za 2008. godinu.

Posjet gradonačelniku Herceg Novog

25. 03. 2008. predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore dr. Ivan Ilić, tajnik HGDCG Tripo Schubert i predsjednica Upravnog odbora podružnice HGDCG – Herceg Novi Tanja Vidaković, razgovarali su u Herceg Novom sa gradonačelnikom Dejanom Mandićem i njegovim suradnicima. Gradona-

čelnik Mandić ponudio je prostorije Općine Herceg Novi za održavanje godišnje skupštine HGDCG, 19. travnja 2008, kao i dvoranu Park za organiziranje izložbe i koktela.

Mandolinski orkestar

15. 03. 2008. u prostorijama Hrvatskog građanskog društva Crne Gore započeo je sa radom mandolinski sastav. Projekt koji je započeo prije dvije godine, završio je okupljanjem članova budućeg mandolinskog orkestra, a do završetka obuke Iva Brajaka u Splitu, probama će rukovoditi Danijela Vulović.

U Kotoru i Tivtu, kao i okolnim mjestima Boke, u XIX. i XX. st. aktivno je radilo više tamburaških i mandolinskih sastava. S vremenom, mandolinu kao autohtoni mediteranski instrument zamjenjuje tambura i gitara, koji u naše krajeve prodiru sa Istoka.

U međuvremenu stvoren je obiman notni materijal poznatih kompozitora, ako što su: Sorkočević, Sunko, Katunarić, Brkanović ..., koji su svoja glazbena ostvarenja prilagodili mandolinskom sastavima.

U Kotoru i Tivtu postoje glazbene škole koje su stvarale i stvaraju kadrove, od kojih se jedan broj uključuje u razne bandove, manje sastave koji prate klape, u gradsku limenu glazbu, a jedan broj talentiranih produžava školovanje na glazbenim akademijama i kao profesorski kadar ili kao formirani solisti se vraćaju u Kotor.

Kroz dugogodišnju suradnju HGDCG sa regijom Dalmacije, a posebno gradom Splitom, u Kotoru i Tivtu je gostovao, između ostalih, i poznati mandolinski orkestar «Sanctus Dom-

nio» iz Splita. Ta glazba je veoma specifična i mandolinski sastav može izvesti takve glazbene kompozicije, stvarajući dojam da se radi o simfonijskom orkestru. Ova gostovanja su pobudila interes mlade glazbene populacije u Kotoru za mandolinu, kao autohtoni instrument mediteranskog podneblja.

Prisustvujući proslavi 1700-e obljetnice sv. Dujma 2004. godine, predstavnici HGDCG razgovarali su sa Radovanom Kečkemetom, predsjednikom Mandolinskog društva i prof. Vladimirom Lukasom, dirigentom «Sanctus Domnio», o mogućnosti obnove mandolinskog orkestra u Kotoru uz njihovu stručnu pomoć. Ta ideja je elaborirana i kroz projekt «Obnova mandolinskog orkestra», sa kojim se HGDCG javilo na natječaj za NVO Općine Kotor i MVPEI RH, i osiguralo sredstva za nabavku instrumenata.

Uz financijsku potporu grada Splita naš sugrađanin Ivo Brajak se obučava kod «Sanctus Domnio», kako bi preuzeo vodstvo mandolinskog sastava u Kotoru.

Tako je 15. ožujka 2008. godine došlo do prvog okupljanja u prostorijama društva jednog broja mladih glazbenika, koji će činiti okosnicu budućeg mandolinskog orkestra.

U tijeku je animiranje svih zainteresiranih u Kotoru i Tivtu za uključivanje u ovaj veoma značajan projekt.

Donacija za knjižnicu

Knjižnica Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, koja će raditi u okviru Hrvatske čitaonice, u završnoj je fazi uređenja za potrebe budućih čitatelja.

Najvrjedniju donaciju ove godine prigodom Tripundanskih blagdana uputila je Matica Hrvatska – ogranak u Rijeci. Pročelnik Razreda za more kap. Josip Vicelja i predsjednik Ogranka Matice Hrvatske u Rijeci mr. sci Darko Deković, posredstvom prijatelja društva, Željka Filičića iz Dubrovnika, HGDCG darivali su vrijedne knjige: Komplet Stoljeća hrvatske književnosti – 40 knjiga, kao i brojne knjige i časopise tiskane u ogranku Matice Hrvatske u Rijeci.

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore upućuje im zahvalnost za donaciju, uz želju za nastavak dobre suradnje.

KOTOR ENAMA ENE KOTORU:

VLASTA MANDI

Vraćam dug svom gradu

Kotor, tradicionalno i kulturno vodeći grad Crne Gore, pruža slabijem polu ravnopravne mogućnosti s jačim. Žena nije samo majka, domaćica i supruga, već i uspješna poslovna žena.

Osamljeni primjer našeg „malog mista“, od predsjednice općine do prvih dama na čelu više sekretarijata, načelnica i direktorica kulturnih i javnih ustanova i poduzeća, predstavlja unikatan primjer za crnogorsko podneblje. Da li to govori i još jednom pokazuje koliko je žena sposobna i svestrana? Ili, pak, dokazuje da se Kotor i Boka ipak izdvajaju od brdovitih krajeva naše zemlje koje povijest, more i maestral stoljećima nisu milovali, pa ni muškarci ne dopuštaju svojim ženama da sebe i grad propagiraju pored njih - muških, živih i zdravih? Zato, ne treba zaboraviti pohvaliti bokeljske muškarce, koji su u ovom suludom vremenu asimilacije i transkulturacije najčešće dobrog zamjenjivanog lošijim, utrli put i pružili šansu ljepšem polu da dā odraz svoje ljepote svom gradu.

Piše:

Tina BRAIĆ

Vlasta Mandić dobro je poznata crnogorskoj javnosti kao svestrana žena, arhitekta, urbanista, dama kamelije, aktivni organizator i učesnik u kulturno-umjetničkom i zabavnom životu Kotora, voditelj popularne ženske klape „Bisernice Boke“, osnivač prve škole baleta i plesa u Kotoru, animator promocije autohtonog bokaškog kulinarstva u okviru kojega osmišljava razne događaje kao što

su, „Karnevalska njokada“, „Kneževa večera“, autorica je performansa za otvaranja kotorskih karnevalskih fešti...

Našla se svojim karakterom i temperamentom u okruženju koje je bilo vrlo svestrano i pružilo joj odskočnu dasku da radi i podari gradu nešto što će se pamti.

Volite javni život. Promovirajući sebe, promovirate i Kotor – upoznajte ljude sa običajima, temperamentom i kulturom ovog grada. Zašto to radite?

- Rođena sam i odrasla u

Kotoru. Kotor toga vremena mi je pružio bogato, bezbrižno i nadasve raspjevano djetinjstvo. Kotor nam je bio šira porodica. Svi smo se svakodnevno ulivali u njegove zidine, igrali na pijacama, jednostavno gdje god da smo išli, išli smo u grad. A taj grad je urbano definiran u svim segmentima, impozantan, mudar, vjekovima naživljen, intiman i po mjeri čovjeka. Živjelo se u komunikaciji svih generacija, uz dužno poštovanje starijih koji su Kotoru darivali iskustvo i svjedočili o

njegovim vrijednostima. Tako, odrasla među ljudima, nikad nisam imala strah od nekog otvorenog kontakta. Osjećam se dijelom te atmosfere, baštinim to bogatstvo i sve što radim, radim sa velikom ljubavlju za svoj grad. Može se reći da mu vraćam dug. Što je bilo koji grad bez ljudi koji mu poklanjaju svoj rad, svoje vrijednosti, sebe? Što više takvih ljudi ima, grad je bogatiji i ima šanse da raste, da se nastavlja, obnavlja.

Da li ste mogli profesionalno da se iskazete, koliko

ste uspjeli u tome?

- U odgovoru na Vaše pitanje moram se osvrnuti na vrijeme poslije zemljotresa 1979. godine. Tada su se stvorili uvjeti za velika ulaganja na obnovi i, naravno, tehničke struke su dobile veliku šansu. Odmah sam upisala postdiplomske studije na zaštiti graditeljskog nasljeđa u Splitu, te radila na projektiranju, nadzoru i kao vođa tima izradila Urbanistički projekt starog jezgra Kotora koji sam obranila pred Jugoslavenskom i UNESCO-ovom revizionom komisijom.

Sam posao na izradi arhitektonskog snimka grada po svim etažama, pored izrade raznih projekata, te enterijera i eksterijera stambenih i poslovnih objekata, te stambenih vila koje radim u posljednje vrijeme, velika mi je satisfakcija jer takav tehnički dokument nemaju mnogo značajnije sredine.

Da li ste se ikad pokajali zbog nečega što se javno rekli? Je li bilo neprijatnih situacija?

- Znate, Kotor je ipak jedna mala, lijepa sredina i morate

računati da ste uvijek pod budnim okom dobronamjernih ljudi, ali i onih drugih. Uvijek sam bila i jesam čovjek otvorene duše i misli. Imam urođeni kreativni pozitivizam koji želim podijeliti sa drugima. Ne uspijeva mi uvijek, ali to mi ne smeta da uvijek kažem što mislim. Skoro da se ne osvrćem na negativnu energiju, jer moja pozitivna energija je nepresušna.

Postoji li nešto što niste uspjeli, a htjeli ste realizirati do sada?

- Od školskih dana pa do danas sam željela usavršiti znanje stranih jezika. Možda je to moja neispunjena želja, na način kako sam ja željela. Maturirala sam na francuskom jeziku, engleski solidno govorim a talijanskim, koji nisam učila u školi, najbolje se služim. Arhitektura je mnogo zahtjevnija i pruža velika zadovoljstva, ali odlično „ide“ sa jezicima.

Koji je najljepši i najupečatljiviji događaj koji vam se desio?

- Ne mogu ga posebno izdvojiti, meni je uvijek lijepo, jer ja tome težim. Kada osjetim da sam okružena negativnom

energijom, jednostavno se okrenem sebi i stvorim neku mikroklimu u koju puštam samo onoga koga ja hoću. Uživam i veselim se jednako malim i velikim događajima. Veliko zadovoljstvo mi je kada uloženi trud rezultira uspjehom na bilo kojem polju i taj tren sreće me dugo ispunjava.

Koja je vaša najveća ljubav? Imate li jednu, ili, u skladu s temperamentom, više?

- Najveća moja ljubav je moja porodica: moj muž, sinovi i moja majka. Kada tu imate ljubav, sklad, razumijevanje, utočište u vašoj porodici, onda možete reći da ste sretan čovjek. Odatle sve druge ljubavi izlaze, a ja ih imam dosta. To je muzika, cvijeće, dobro društvo, dobar zalogaj, putovanja, ples. Na žalost, danas se malo pleše, a ja čim čujem prve taktove ča-ča-ča, valcera i dr. odmah idem u akciju.

U školi ste bili svestrana sportistkinja. Da li se još bavite sportom pa je i to razlog vaše divne linije i dobrog izgleda?

- Za vrijeme moga školovanja sport je imao vrlo značaj-

no mjesto u našem odrastanju. Svi smo se bavili nekim sportom. Igrala sam košarku, odbojku, plivala, bavila se gimnastikom. Nikad nisam prestala baviti se sportskim aktivnostima, pa i danas to radim. Disciplinirana sam i aktivna. Svako jutro radim fizikulturu do 45 minuta, sve poslove završavam biciklom, pješaćim. Meni je sport u krvi. Moj otac Ilija Marinović bio je vrsni sportski radnik, koji je mnoge sportove organizirao u Kotoru.

- Uživajte li više u hrani, dobrom društvu, pjesmi ili u osmišljavanju enterijera?

- U svemu! Enterijer bez dobrog pjata, društva i pjesme i nije neki enterijer. Šalim se, ali to je ipak istina, sve mora biti životno.

Ako ne projektirate dobru, funkcionalnu kuhinju koja nije izložbena nego radna, ako ne projektirate dobru, prostoranu trpezariju gdje ćete postaviti veliki sto sa barem osam stolica, nema ništa od dobrog zalogaja, pravog ugođaja i veselog društva. To je danas nedopustivo, jer kulinarstvo nije samo preživljavanje nego i kultura življenja.

Što biste poželjeli ženama koje kao i Vi imaju snove i entuzijazam?

- Žene koje imaju entuzijazma same će naći način kako da ostvare svoje želje. Za one druge situacija nije beznačajna ako već od sutra počnu mijenjati svoj način života. Ako sama sebi ne obezbijedi slobodno vrijeme koje će potrošiti za ono što želi i voli, neka ne čeka da će to neko drugi za nju uraditi. Prvenstveno to mora uraditi u porodici, početi od svojih najmilijih, imati stav i izboriti svoje pravo na sitnice koje joj uljepšavaju život. Žena se nikad ne smije uvući u kuću i zaparlotiti se. Treba stati ispred ogledala i zapitati se zavrjeđuje li da posveti sebi malo vremena.

MJE OVITO PJEVA KO DRU TVO ''MIRTA''
IZ SPLITA GOSTovalo U CRNOJ GORI

Korizmeni koncerti

Piše:
Branka Bezić - FILIPOVIĆ

Uorganizaciji Hrvatske matice iseljenika, podružnice Split, i Hrvatskog građanskog društva Crne Gore Kotor i podružnica u Baru i Podgorici, od 14. do 16. ožujka 2008. organizirani su korizmeni koncerti za Hrvate u Crnoj Gori, na kojima je nastupilo mješovito pjevačko društvo "Mirta" iz Splita, pod ravnanjem Mi-

haele Čurić.

Repertoar društva čine djela starih majstora iz 15. i 16. stoljeća, skladbe stranih i hrvatskih autora 20. stoljeća, te tradicijski napjevi. Osim u Hrvatskoj, nastupali su u Bosni i Hercegovini, Sloveniji i Italiji. Ovoga puta su se predstavili djelima klasika, poput, Mozarta, Schuberta, Mendelssohna, te od domaćih autora Zajca i Magdića. Uz zbor su nastupili i solisti Ivan Bošnjak i Iva Ivković, studenti

Glazbenog odjela Umjetničke akademije u Splitu.

Društvo je nastupilo u Biskupadi u Baru, katedrali sv. Tripuna u Kotoru i u crkvi Presvetog srca Isusovog u Podgorici. Bilo je vremena i za druženje s članovima Hrvatskog građanskog društva u svim gradovima, s biskupom Ilijom Janjićem u Kotoru, kao i za posjet otočiću Gospe od Škrpjela, gdje ih je srdačno primio župnik, don Srećko Majić.

U na

Dragi svećenici, redovnici i redovnice i svi vjernici Kotorske biskupije,

Neka ovogodišnja Uskrsna čestitka bude naš zajednički nutarnji poticaj za učvršćivanje i usavršavanje naših osnovnih kršćanskih stozernih krijeposti: vjere, nade i ljubavi. No, prije svega, želim vam sretan blagdan Uskrsa, sretan blagdan Kristove pobjede nad zlom, nad smrću.

1. Kristovo je uskrsnuće zalog naše vjere – što nam potvrđuje sv. Pavao: „Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima. Onda i oni koji usnuše u Kristu, propadoše. Ako se samo u ovom životu u Krista nadamo, najbjeđniji smo od svih ljudi.“ (1 Kor 15, 17-19). Romano Guaradini u svojoj knjizi „Gospodin“ kaže: „Sa Isusovim uskrsnućem od mrtvih stoji i pada kršćanska vjera.“ Možda je zato i vjera stavljena na prvo mjesto, ispred nade i ljubavi. Toj kršćanskoj vjeri pridonosi zalog i ona konstatacija stotnika na Kalvariji: „U istinu, ovaj čovjek bijaše Sin Božji.“ (Mk 15, 39). Ne preostaje nam nego da u ovo uskrsno vrijeme preispitamo svoju osobnu vjeru, svoje osobno opredjeljenje za Krista. Ne bi smjeli dozvoliti raskorak između teoretski prihvaćene vjere i svjedočki življene vjere. Sjetimo se tolikih mučenika, kroz čitavu povijest Crkve koji su svoju opredijeljenost za Boga, za Krista, posvjedočili svojom vlastitom krvlju.

2. Kristovo je uskrsnuće zalog naše nade – Jedan od dokaza da sa Kalvarijom nije sve propalo je izvješće Svetog

pisma o dva (35). Nakon zočarani ku godilo zadn znanac – st ma vaše žu je moguće o šnjenja nisu navanja dož

Biskup Janjić

Nadi spašeni

Učenici na putu u Emaus (usp. Lk 24, 13-35). Oni su izgubili svaku nadu – vraćaju se ra-
noći. Na putu razgovaraju o svemu što se do-
godi. Iznenada im se približi neki ne-
ranac, i uključuje se u razgovor: Koja je te-
ma rasprave? Učenici odgovaraju: Ma ni-
šta ti o tome ništa ne znaš? Isusova razja-
na pomogla da ga prepoznaju. Znak prepoz-
navanja tek u kući za stolom dok im je lomio

kruh. Tada im se otvoriše oči i prepoznaše ga. Toga tre-
nutka oživjela je njihova nada. Ne čekaju jutro. Tama
noći ne sprječava njihov povratak u Jeruzalem da po-
dijele radost sa ostalim učenicima. U njima se upalilo
svjetlo Uskrsloga koje im je promijenilo život. Nada po-
staje novi impuls njihove opredijeljenosti za Krista.

Učenici iz Emausa su aktualni i danas. Svjedoci smo
da su mnogi u životu razočarani, ne snalaze se, gube
nadu, život im nema smisla, osjećaju led oko srca, pov-

Iz katedrale

Sa koncerta u Baru

lače se u sebe. Ta hladnoća pojedinaca stvara zahlađenje i u međuljudskim odnosima, kako među najbližima po krvi, tako i među bliskima po duhovnom srodstvu. Srce puno leda je srce puno bunta i puno razdora. Čak se i u zraku osjeća negativna rušilačka energija, usmjerena prema mržnji, zavisti, ljubomori. Ta negativna energija ne dozvoljava da drugi bude bolji, da drugi napreduje. Drugoga po svaku cijenu treba unazaditi, uništiti. Između ljudi se gubi povjerenje pa se pojedinačne propale nade pretvaraju u kolektivne propale nade. Dolazi se do praktičnog apsurdnog života, filozofski rečeno.

Ipak, život ima svoju svjetlost stranu. Potrebno je današnje ljude uputiti u Emaus. Na putu će biti rasprava, sumnja, gubljenja nade, ali će im se pridružiti Uskrsli Krist. Njega bi trebali prepoznati u lomljenju kruha, u Crkvi. Njegovo uskrsno svjetlo trebalo bi raspršiti sve ljudske nesporazume. Sa Uskrsnim bi se trebala povratiti

pozitivna energija s kojom bi trebali osmisliti život i povratiti sve isprekidane međuljudske odnose. Tada bi se rodila nada da će poput prvih kršćana u mnogim sredinama biti jedno srce i jedna duša.

Za povratak nade pojedincima i svim ljudima dobre volje poticaj je u najnovija enciklika pape Benedikta XVI „U nadi spašeni“. Europa je postala „stara“, jer je ostala bez nade. U svoj ustav ne želi staviti duhovne i moralne vrijednosti, ne želi spominjanje Boga. Zar će takva Europa izvući čovjeka u svjetliju budućnost? Potreban joj je lijek koji može biti gorak, ali je efikasan, ako se ispravno uzima. S novim lijekom što nam ga daruje Uskrsli, čovječanstvu se otvara nova budućnost. U ove svete dane potrebno je uskliknuti: Čovječe probudi se! Obitelji probudite se! Narodi Europe probudite se! Sveti Otac nam preporučuje molitvu po kojoj nada u čovjeku oživljuje, daje snagu i okrepljuje čovjeka.

3. Kristovo je uskrsnuće za-

log naše ljubavi – u svijetu je vidljiva poremećenost istinske ljubavi prema Bogu i prema bratu čovjeku. Stranputice devijacijskih ljubavi ulaze čak i u zakon pojedinih država. Kao da se zaboravlja da ni jedan pozitivan zakon ne može dokinuti ni nadvisiti Božji zakon. Među mladima je nova praznina i novo ogorčenje te nesnalaženje kako ispravno živjeti darovanu ljubav. Preširoko bi bilo analizirati sve aspekte današnje „ranjene ljubavi“.

Bog je iz ljubavi prema čovjeku poslao na svijet svoga sina. Sin iz ljubavi prihvaća Očevu poslanje i ispunja Njegovu volju, sve do smrti, smrti na križu. Za blagdan Kristova uskrsnuća – Uskrsli od nas očekuje odgovor naše ljubavi i naše vjernosti. Želi da se u nama raspali oganj ljubavi, kojom ćemo u najvećem ljudskom i vjerničkom stupnju uzvratiti na njegovu darovanu ljubav. Budimo sigurni da ćemo tada osjetiti stostruke plodove našeg predanja Bogu. Zračiti ćemo sreću, zračiti ćemo nepatvorenu

Na otoku Gospa od Škrpjela

životnu radost. Život će biti osmišljen. Poput psalmiste u psalmu 119 uronit ćemo u Božju ljubav i shvatiti da „više no zlato, zlato čisto je ljubav prema njegovim zapovijedima“.

Plod našeg predanja Bogu biti će i u našoj odanosti mjesnoj Crkvi. Nećemo biti rušitelji te Crkve, nego ćemo sve učiniti da budemo graditelji te žive kotorske Crkve. Znat ćemo se odricati i od svojih ugodnosti da bi ona rasla ka punini proslavljene Crkve. Plod našeg predanja Bogu biti će i u ljubavi prema sakramentima, u ljubavi prema poštivanju nedjelje. Tada nam sakramenti i dan Gospodnji neće biti strani.

Plod našega predanja Bogu, biti će i u ljubavi prema bratu čovjeku, čak i u ljubavi prema svom neprijatelju.

Plod našega predanja Bogu, manifestirat će se i u ljubavi prema prirodi koja nas okružuje. Tada će nam pri srcu biti ekološki principi očuvanja zdravog okoliša. Tada će nam biti pri srcu rad da imamo dovoljno zdrave hrane, da

imamo dovoljno čiste vode.

Plod našega predanja Bogu, na poseban će se način, prepoznati u ekologiji duha. Boga će gledati oni koji su čista srca. Tada ćemo svaki dan moliti „Čisto srce stvori mi Bože i duh postojan obnovi u meni“.

Uskrsli Kriste, još jednom

Te molim, da budeš zalag, da budeš jamac, da budeš sigurnost, da budeš zaštita: moje vjere, moje nade i moje ljubavi prema Bogu i bratu čovjeku!

**Sretan Uskrs, Božji
blagoslov i pozdrav
Kotor, o Uskrsu
+ Ilija, biskup**

*Sa predsjednicom podružnice
Podgorica Svjetlanom Zeković*

Dobrotska torta

Piše:
Dolores FABIJAN

Ako se nekada, u nekoj posebnoj prigodi, nađete u poziciji domaćina koji ugošćava Dobročanku ili Dobročanina, a oni vam za kolače koje ste dugo spremali kažu : « Bonboni su vam izvrsni », nemojte se zbuniti ili ne daj Bože naljutiti. Dobili ste najveći kompliment!

Pitate se zašto? Otkrivamo vam jednu u nizu dobrotskih, slatkih priča, i to onu najvažniju. Nećete se ljutiti, dobrotške bonbone i galetine ostavit ćemo za neku drugu slatku priliku.

Pričama iz Dobrote nikada kraja. Ljudi, običaji i vrijeme uradili su da tako bude. Priče su to o događajima, sretnim i manje sretnim vremenima u kojima su se ljudi borili, stvarali i voljeli. Mijenjala su se godišnja doba, mijenjao se, ili bolje reći obogaćivao, izgled ovog primorskog mjesta. Godine i stoljeća su prolazili, Dobročani ih ispraćali i dočekivali a sa sobom uvijek nosili i čuvali svoje običaje.

Naša priča ponovo nas vodi u kuću **Radovića** u Dobroti, kod naše profesorice, koja čuva, ali ne ljubomorno, daleko od drugih, prošlost našega kraja. Čuva gospođa **Nada** i

običaje i navike i ricete i trudi se da se sva ta bogatstva ne zaborave već bolje upoznaju.

Dobrota je naselje dobrih ljudi, kao takve ih je upoznala davne 1950. godine. Kao djetete živjela je pored stare Dobrotske kuće Dabinovića i imala zadovoljstvo da uđe u tu istu kuću i mnogo toga nauči. Između ostalog naučila je i tajnu Dobrotske torte. Gospođe **Anka** i **Smilja Dabinović** vrlo rado su joj pružile nauk, zvale je da ih promatra dok rade, koliko god je potrebno da se i sama odluči na pravljenje torte.

Za Dobrotsku tortu kažu da je Carska torta. Ima dug i pomalo kompliciran način pripreme, sadržaj prebogat a izgled pravi carski: kruna sa draguljima. Za ovu priliku odlučili smo da zaboravimo onu staru Bokeljsku: Ricetu nikome ne daj! Dat ćemo je ! To znači nastaviti čuvati tradiciju ovoga kraja, tradiciju Dobrote.

Za pri-
premi-
ti Do-
brotsku
tortu morate
u ovim brzim
vremenima izdvoji-
ti puna tri sata.

Za početak tu su menduli, 500 g, koje treba u vreloj vodi opariti, oljuštiti i prosušiti. Nekada se to u zimskom periodu radilo na buri, ljeti na suncu, a sada može i u šporetu uz obavezno čuvanje da ne zagore jer time bi se izgubio i miris i ukus mendula. Za ovo ukusno i bogato voće treba vremena.

Nakon sušenja moramo ih samljeti te od njih napraviti marcipan i to na sljedeći način: Promiješati već pripremljene mendule, 500g cukra, 8 bjelanaca, 2 čikarice maraskina, 1 ožica izgratanoga keksa i gratana kora od limuna.

Za pripremu tijesta treba imati volje i ljubavi jer bez tih sastojaka nijedno, pa ni tijesto za Dobrotsky tortu, neće vam uspjeti. Za ovu deliciju treba umijesiti 400g brašna, 200g maslaca (nekada se koristila mast, sada maslac ili

*Nada Radović
priprema tortu*

margarin) zatim cukra 200g i 8 žumanaca. Dobro sjedinjenim tijestom popunjava se kalup, radi se kruna, marcipan ulije u kalup i nakon toga pravimo gradeladu kojom pokrивamo marcipan i ujedno ukrašavamo našu tortu. Pred vama je puna ura pečenja tankom kartom pokrivene torte u šporetu, uz obavezno nadgledanje i okretanje. Torta će dobiti dukat boju a vi je nakon pečenja posuti cukrom koji će joj dati sjaj.

Posebnu draž ovoj našoj slatkoj priči daje i to što je u Dobroti nedavno pronađen i originalni sač u kojem se nekada davno pripremala Dobrotska torta. Uz ričetu, profesorica Nada je pokazala

upravo taj sač i objasnila kako se on koristio. Sač, star dva stoljeća, ima svoj osnovni dio i unutra dodatak na koji se stavljala torta a pod njom žar. Sač bi se potom stavio na starinski šporet napravljen od opeka sa gvozdenom pločom na vrhu, koja je morala imati uvijek istu temperaturu. To je bio jako težak način pripreme, te se domaćice nisu baš tako često odlučivale na pravljenje ovog kolača. Samim tim što su ga rijetko pravile, on je i dobivao na vrijednosti. U dobrotskim kućama ova poslastica se mogla konzumirati samo u važnim prilikama. Bile su to slave, Božić, Uskrs, vjenčanje u porodici ili u prijateljskim kućama. Za tako

nešto torta se posebno ukrašavala: na gvantjeri, okružena zelenim vjencem od šparoge, a male ružice po njoj. Tako pripremljena torta bila je jako vrijedan poklon mladencima.

Sada, kada već imate ovaj recept i napravite tortu, možda ćete poželjeti da je ukrasite upravo ovako, kao nekada. Mada, vjerujte, to će biti jako teško. Nekada je Dobrota imala svoje lijepe đardine pune nekog lijepog cvijeća. Sve je manje đardina, a cvijeće nije ono isto cvijeće koje su Dobroćanke koristile da ukrase tortu, uljepšaju frizuru ili možda naprave Rožulin.

Rožulin je liker od latica ruža-dobrotskih, koji se pio uz Dobrotsku tortu. Nisu Dobroćani pili samo liker. Tu je i šampanjac kojeg je bilo u bogatim pomorskim kućama. Pomorci su sa svojih dugih vijađa donosili pune bajule šampanjca i mendula koji su se čuvali za posebne prilike, a posebna prilika je bila upravo ona, njeno visočanstvo carska, Dobrotska torta.

Kada dođete u Boku, u Dobrotu sjetite se ove priče. Potražite mjesto, restoran ili možda kuću u kojoj se priprema ova torta i probajte je. Svaki vaš sljedeći boravak mirisat će na mendule i šampanj.

POŠTOVANI ČITATELJI

Hrvatski glasnik od ovog broja otvara novu rubriku u kojoj pokušavamo spasiti od zaborava stare recepte. Pozivamo Vas da učestvujete u kreiranju ove rubrike, i šaljete Vaše recepte i priče koje ih prate na e-mail hgd-kotor@cg.yu ili na adresu: Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Zatvoreni bazen Škaljari, 85 330 Kotor.

IZ KOTORSKOG ARHIVA: MARIKULTURA U BOKI KOTORSKOJ

Koncesije iz 1936.

U fondu Lučka kapetanija I reda Meljine-Kotor nailazimo na podatke da je Vlada Kraljevine Jugoslavije još 1936. godine donijela uredbu o poboljšanju uzgoja ribe na ovom području, a da je Vlada Kraljevine Italije još 1941. godine dala koncesiju za uzgoj mušalja na istom području

Pišu:

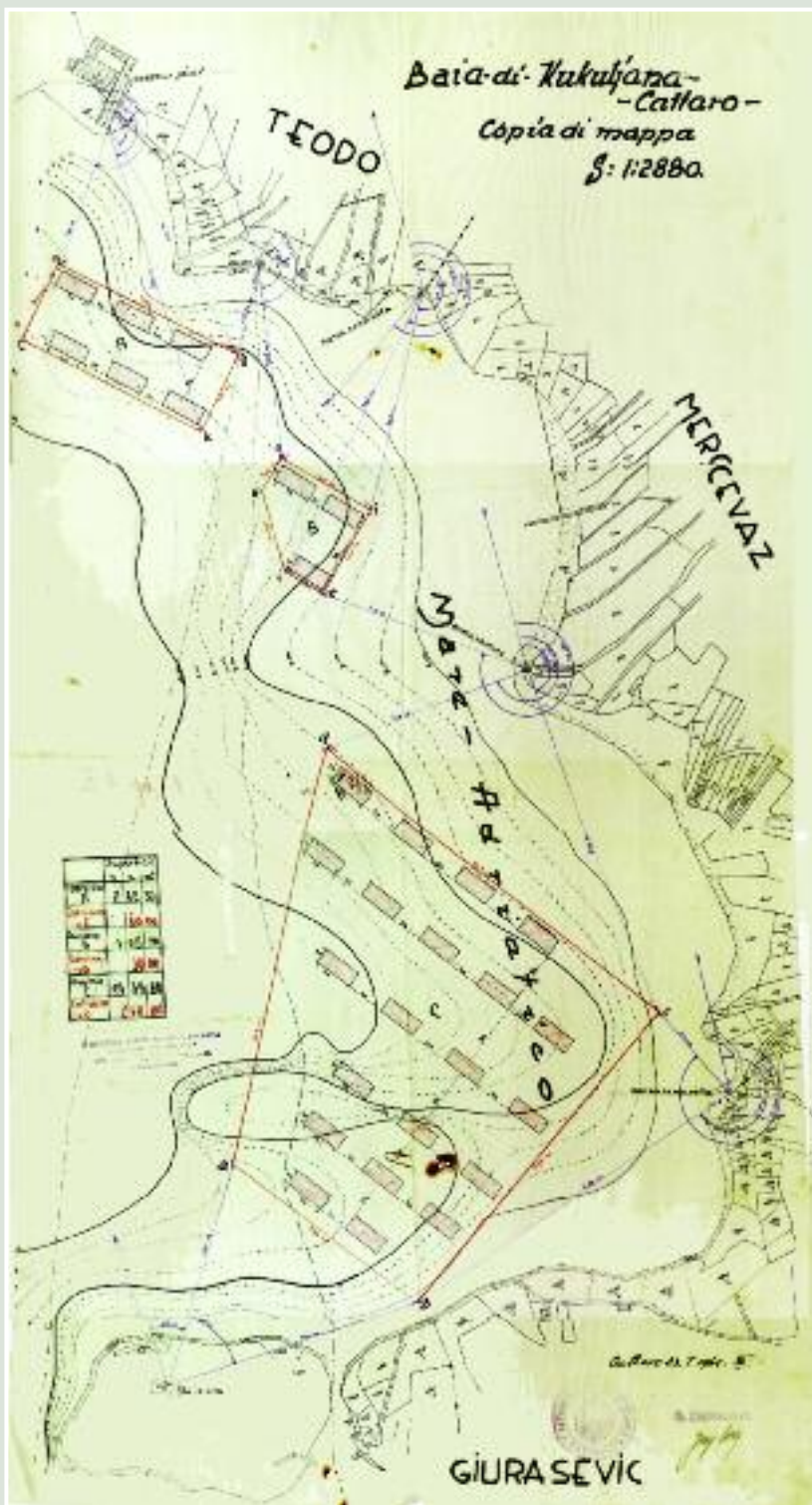
Joško KATELAN

Borivoj JOVANOVIĆ

Kao uvod u ovaj članak, dajemo kraći opis aktualnih dešavanja na polju marikulture u Boki Kotorskoj i Crnoj Gori. Ponajprije, sami pojam marikultura znači proizvodnju hrane u moru, u prirodnim uvjetima, na umjetni način.

Prema službenim podacima Instituta za biologiju mora Kotor, u vodama Boke i crnogorskog primorja živi oko 200 vrsta školjki i puževa. Najpoznatije su mušlje (dagnje), kamenice, vongole, palasture i prstaci. Od puževa priljepak, prpor i volak, te mrke i crvene alge.

Do sada je uzgoj marikultura u Crnoj Gori bio više simboličan i sa vrlo malim prinosima i efektima, posebno u odnosu na ogromne mogućnosti. Na prostoru Bokokotorskog

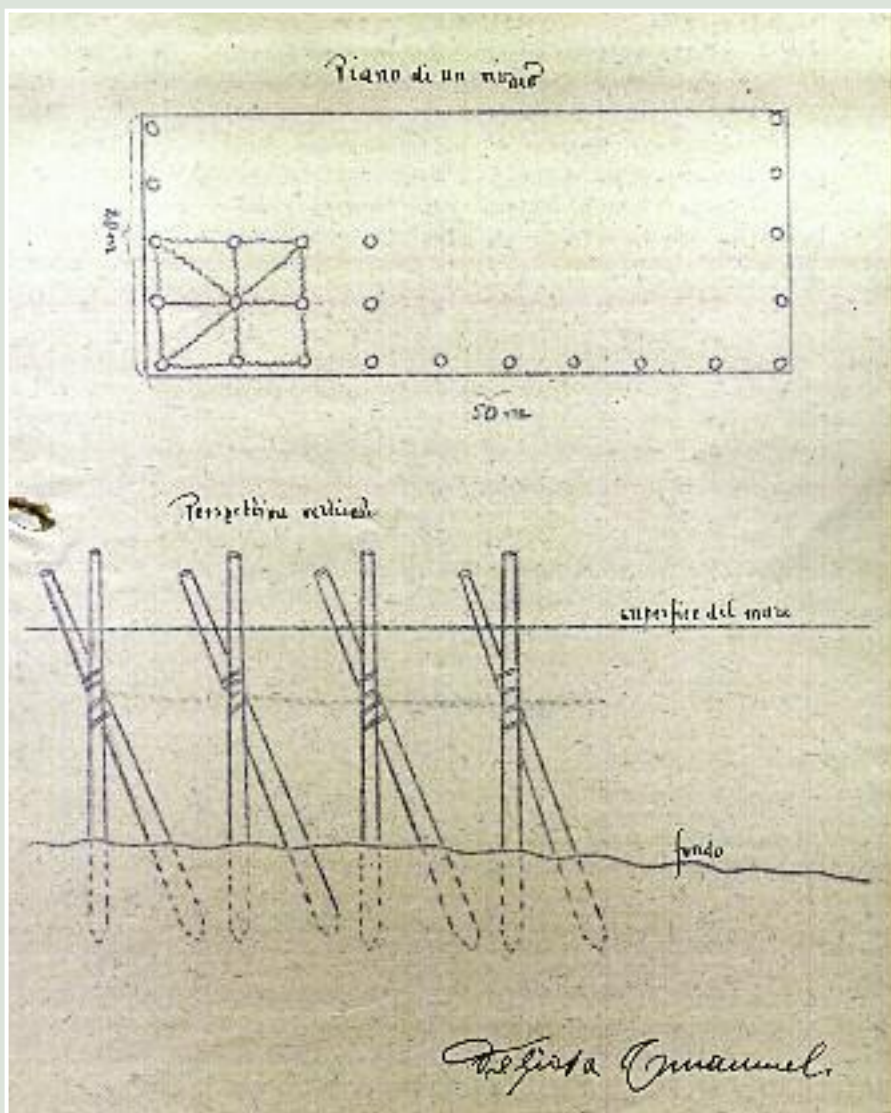

zaljeva postoji oko petnaestak uzgajališta na kojima se godišnje proizvede od 150 do 200 tona školjki. U Institutu tvrde da potencijali zaljeva govore da se u njemu može proizvesti i preko 1.000 tona jestivih školjki (čak 300 vagona mušalja godišnje). Shodno Prostornom planu o namjeni mora, koji je usvojen u svibnju 2007. godine, prvi put se u Crnoj Gori, određuju lokacije namijenjene marikulturi.

Da uzgoj školjki u ovom području nije ništa novo, pored toga što smo svi kupovali i još kupujemo mušlje kod Račice, u blizini aerodroma, vidimo i iz arhivskih dokumenta. U fondu Lučka kapetanija I reda Meljine-Kotor, fascikla CCCXXXIII koja se odnosi na davanje koncesija koje se tiču morskog dobra ovog područja, u predmetu br. 36 (Na oмотu predmeta: „R.Capitaneria di porto Cattaro – Concessione per i mitilicoltura nel Bacino di Teodo (Raciza) No. 36 Brisana ne postoji Vidi Z. Br. 5494/46“ – „Concessione spazio acqueo a Raciza – Teodo – per impianto molluschicoltura – A. Maioli Spezia E. De Giosa Bari“) nailazimo na podatke da je Vlada Kraljevine Jugoslavije još 1936. godine donijela uredbu o poboljšanju uzgoja ribe na ovom području, a da je Vlada Kraljevine Italije još 1941. godine dala koncesiju za uzgoj mušalja na istom području. Kako zbog obima predmeta ne možemo dati sva dokumenta, izabrani su samo oni dijelovi pojedinih dokumenata koji govore kako i na koji način je počeo organizirani uzgoj ovih veoma ukusnih i veoma raširenih plodova mora u našem Zaljevu.

PRIJEPIS DOKUMENTA:

Emanuele e Natale
DE GIOSA
Bari

Industria e commercio prodotti pesca

N.prot. 28/4 LF

Oggetto: Raccolta seme di mitili

Bari, 28 Aprile 1943 XXI

Spett. On. COMANDO R. CAPITANERIA DI PORTO

Compartimento Marittimo

C A T T A R O

Come sarà certamente a conoscenza di codesto On. Comando, questa Ditta tiene in concessione nella baia di Teodo, località Racizza, uno specchio acqueo, nel quale ha impiantato dei vivai per la coltivazione di mitili eduli.

Per iniziare detta produzione si rese necessario l'invio sul

posto di interi vagoni di seme di mitili, che, innestati nei vivai, hanno prodotto una notevole quantità di mitili commerciabili, che attualmente stiamo smaltendo. Intanto occorre adesso reintegrare i vivai svuotati con altra seme per assicurare lo sviluppo della nuova produzione, la cui raccolta potrà effettuarsi nel mese di dicembre prossimo e seguenti.

Purtroppo però non siamo in grado di inviare a Teodo i quantitativi di semi necessari, e per le difficoltà di acquisto e per quelle di trasporto dai luoghi di origine a Bari e da Bari a Teodo; perciò preghiamo codesto On. Comando di

volersi compiacere concederci il permesso di raccogliere parte degli ingenti quantitativi di semi di mitili esistenti presso gli sbarramenti e per i canali delle Bocche di Cattaro, onde assicurare la continuità della produzione di una merce così largamente consumata, specie in questo periodo di particolare emergenza.

Sicuri che codesto Comando, in considerazione del rischio e delle spese sopportate da questa Ditta per portare a termine questa lodevole iniziativa, che ha trovato largo appoggio da parte delle competenti Autorità italiane e dalmate, vorrà compiacersi autorizzare tale raccolta, anticipamente porgiamo i nostri sentiti ringraziamenti

Fr. Emanuele & Natale De Giosa

/potpis/ De Giosa Emanuele

PRIJEVOD:

Emanuele & Natale
DE GIOSA
BARI
INDUSTRIJA I TRGOVINA
RIBOM

Bari, 28. travnja 1943. godine XXI

Poštovana KOMANDA KRALJEVSKE LUČKE KAPETANIJE

Pomorski odjel
K O T O R

Br. Protokola 28/4 LF
Predmet: Sakupljanje sjemena mušalja

Kao što je svakako poznato ovoj poštovanoj Komandi, ovo Poduzeće ima koncesiju u Tivatskom zaljevu, na lokalitetu Račica, na vodenoj površini, na kojoj je postavilo uzgajalište jestivih mušalja.

Kako bi se započela rečena proizvodnja bilo je potrebno

poslati na to mjesto čitave vagone sjemena mušalja, koje nakalemjeno (spojeno, povezano) na uzgajalište je dalo značajnu količinu mušalja za tržište, koje upravo rasprodavamo. Međutim sada je potrebno obnoviti prazno uzgajalište sa novim sjemenom kako bi se osigurao razvoj nove proizvodnje, čija berba bi se mogla održati sljedećeg studenog pa nadalje.

Međutim, nažalost nismo u mogućnosti uputiti u Tivat neophodne količine sjemena, zbog teškoća pri kupovini i transportu iz mjesta odakle potiču u Bari i iz Barija u Tivat; zbog toga molimo poštovanu Komandu da na izvoli dati dozvolu za sakupljanje većeg dijela količine sjemena koji postoji na rešetkama i po zaljevu Boke Kotorske, kako bi se osigurao kontinuitet u proizvodnji robe široke potrošnje, posebno u ovom periodu kada je to krajnje hitan slučaj.

Sigurni da će ova Komanda, razmatrajući rizike i troškove koje podnosi ovo Poduzeće kako bi privelo kraju ovu hvalje vrijednu inicijativu, koja je dobila široku podršku od strane kompetentnih talijanskih i dalmatinskih vlasti, sa zadovoljstvom odobriti rečeno prikupljanje, unaprijed vam se zahvaljujemo

Za Emanuele & Natale De Giosa
De Giosa Emanuele

PRIJEPIS:

„R/eggia/ DIREZIONE MARITTIMA DELLA DALMAZIA
Copia

SPALATO
2767/AG. 9 Ottobre 1942.
XX

Affari generali

Majoli e De Giosa società in nome collettiva da Bari, con-

cessione per mitilicoltura

Alla Ditta

MAJOLI E DE GIOSA EMANUELE

Società in nome collettiva

B A R I

In esito alla Vostra domanda in data 27 settembre c.a. con la quale chiedete che Vi sia assentita la concessione di una zona di mare nella baia di Teodo dinanzi alla località Teodo, Mercevez, Giurasevic e Sta Trinità allo scopo di mitilicoltura, questa Direzione quale competente Autorità di prima istanza in base al § 6 comma 3/ dell'Ordinanza del Ministero delle Comunicazioni jugoslave concernente il demanio marittimo i.d. 29. IV 1939. nulla ostando al riguardo, Vi rilascia la seguente

C O N C E S S I O N E

1. Si concede alla Ditta MAJOLI E DE GIOSA da B A R I la zona di demanio marittimo nella baia di Teodo, antistante alla località Teodo, Mercevez, Giurasevic e Sta Trinità della superficie complessiva di m² 234.690:-, allo scopo di mitilicoltura per la durata di nove anni, da oggi.

.....

3. I lavori da eseguirsi sono i seguenti:

a) vivai per mitilicoltura, composti da pali di legno sporgenti oltre il pelo del mare....

11. L'impianto dei vivai deve essere eseguito in guisa, che sia lasciato libero il passaggio fra lo scoglio "Stradioto" e lo scoglio Sta Trinità, nonché le zone dei cavi telegrafici affondati fra il casello del cavo in Teodo ed ambo i lati dello scoglio Sta Trinità, ai sensi della Circolare della cesa Direzione del traffico marittimo in Spalato No. 10452 del 24/VI 1936... "

PRIJEVOD:

Kraljevska POMORSKA
UPRAVA ZA DALMACIJU
Kopija
SPLIT
2767/AG. 9. Listopada
1942. g. XX
Opći poslovi

Majoli e De Giosa, (ortačko
poduzeće) iz Barija, koncesija
za uzgoj mušalja

Poduzeću
MAJOLI E DE GIOSA EMA-
NUELE
Ortačko poduzeće
B A R I

U odgovoru na vaš zahtjev od
27. rujna o.g. kojim tražite da
vam se odobri koncesija na je-
dnu zonu u moru u Tivatskom
zaljevu koja se nalazi ispred
lokaliteta Tivat, Mrčevac, Đu-
raševići i Sveta Trojica u cilju
uzgoja mušalja, ova Uprava
kao ovlašteni organ vlasti u
prvoj instanci, na osnovu pa-
ragrafa 6, stav 3 Uredbe jugo-
slavenskog Ministarstva sa-
obraćaja, a odnosi se na javno
dobro od 29. travnja 1939. go-
dine, izjavljuje da nema zapre-
ke, i izdaje vam sljedeću

K O N C E S I J U

1. Ustupa se poduzeću MA-
JOLI E DE GIOSA iz BARIJA
zona morskog dobra u Tivat-
skom zaljevu, koja se nalazi
ispred lokaliteta Tivat Mrče-
vac, Đuraševići e Sveta Trojica,
ukupne površine od 234.690
m² u cilju uzgoja mušalja za
vrijeme trajanja od devet godi-
na, počevši od danas.

...

3. Radovi koje je potrebno
izvršiti:

a) uzgajališta za mušlje, ko-
ja se sastoje od drvenih kolče-
va koji će viriti iznad površi-
ne...

11. Podizanje uzgajališta se
mora izvesti na način, tako da
se ostavi slobodan prolaz iz-
među školjića „Stradioti“ i

školja „ Sveta Trojica“, kao i
zone kojim prolaze telegrafski
kablovi koji se nalaze na dnu
mora između telegrafske kući-
ce u Tivtu i sa obje strane
školja Sveta Trojica, u smislu
Okružnice ukinute Uprave
pomorskog saobraćaja u Spli-
tu br. 10452 od 24. travnja
1936. godine...“.

PRIJEPIS:

RELAZIONE TECNICA
relativa all'impianto di vivai
per mitilicoltura nella baia di
Racizza /Teodo/ da parte
dell'impresa Majoli-De Giosa.

§§

L'impianto di mitilicoltura
che s'intende sistemare nella
rada di Racizza /Teodo/ con-
siste nella costruzione in ma-
re di No. 30 /trenta/ vivai
suddivisi in tre zone, come ri-
sulta dal piano, ciascuno dei
quali occupa uno spazio
acqueo di 1000 mq /dimen-
sioni di m 50 per 20/ e co-
struiti come segue:

Ogni singolo vivaio viene
composto di 100 pali di casta-
gno e di grossezza di cm 8 in
cima e cm 25 d'abbasso. La
lunghezza dei pali e da 8 a 12
metri caduno. I pali vengono
fissati nel fango del fondo per
circa 2 metri di profondità e
nel fondale da 5 a 10 m ed a
distanza di 5 metri uno
dall'altro simmetricamente
così che ogni vivaio compren-
de 50 pali verticali sporgenti
oltre la superficie del mare.
Ciascuno dei pali viene soste-
nuto da un altro palo inclina-
to nella direzione della spinta
del cavo teso fra i pali, così
che ogni vivaio, come già det-
to comprende No. 100 pali.
Fra ogni palo di pali /il verti-
cale ed il sostegno/ viene tesa
una corda verticale come nel
senso diretto così anche nel
senso diagonale. Su questa
corda viene appeso il seme di

mitili /molluschi/ da coltiva-
re. S'intende che questa corda
rimane sotto la superficie del
mare.

PRIJEVOD:

TEHNIČKI IZVJEŠTAJ

Koji se odnosi na podizanje
uzgajališta za mušlje u zalje-
vu Račica /Tivat/ od strane
poduzeća Majoli-De Giosa.

§§

Podizanje uzgajališta za da-
gnje koje se ima namjeru izve-
sti u sidrištu Račica /Tivat/
sastoji se od konstrukcije u
moru koja broji 30 (trideset)
uzgajališta podijeljenih u tri
zone, kako proizlazi iz plana,
a svaka zauzima prostor od
1000 četvornih metara /di-
menzija 50 x 20 m/ sagrađeni
na sljedeći način:

Svako pojedino uzgajalište
će se sastojati od 100 kolčeva
od kestena debljine 8 cm na
vrhu i 25 cm na kraju. Dužina
kolčeva je od 8 do 12 metara.
Kolčevi će biti pobodeni 2 m u
mulj pri dubini mora od 5 do
10 metara na udaljenosti 5
metara jedan od drugog, tako
da će se svako uzgajalište sa-
stojati od 50 okomitih kolčeva
koji će stršiti iz mora. Svaki
kolac će biti poduprijet dru-
gim kolcem iskošenim u prav-
cu pružanja žice koja će biti
zategnuta između kolčeva, ta-
ko da će se svako uzgajalište,
kako je već rečeno, sastojati
od 100 kolčeva. Između svaka
dva kolca /uspravnog i onog
koji podupire/ okomito se ve-
zuje uža pod pravim kutom
kao i dijagonalno. Na to uža se
kvači sjeme mušalja /školj-
ke/ za uzgoj. Podrazumijeva
se da ovo uža ostaje ispod po-
vršine mora...“

De Giosa Emanuele

Kotor, 8. kolovoza 1942.
god.

VELIKI USPJEH KOTORANA NA
PETOJ ME UNARODNOJ REGATI KUTERA

Zlato i srebro u Veneciji

Piše:

Prof. Milan FRANOVIĆ

Na poziv pomorske škole Giorgio Cini iz Venecije dvije veslačke ekipe Srednje pomorske škole iz Kotora uzele su učešće na petoj međunarodnoj regati kutera u Veneciji 15.03.2008, na veslačkoj stazi od 700 metara. Regata se odvijala u okviru jednog od najvećih sajmova nautike na Jadranu.

Bilo je veliko zadovoljstvo posjetiti ovaj predi-

van grad i omogućiti našim veslačima da upoznaju Veneciju, i pri tome odmjere snage sa svojim vršnjacima iz Italije, Slovenije i Hrvatske.

I ovog puta veliki uspjeh i još jednom potvrda velikog zalaganja i truda naših veslača i njihovih trenera **Milana Franovića** i **Maria Crvelina**. Osvajanjem prvog i drugog mjesta - zlatne i srebrne medalje, ostvarili su još jedan veliki trijumf nakon velike pobjede na trećoj Međunarodnoj regati u Kotoru u veljači.

Zlatni momci

STOJE – Željko Lučić, Srđan Todorović, Niko Božović, Božo Radoničić, Dušan Čavor, Vesko Vukićević, Dalibor Gačić, Ivan Vulić

ČUČE – Nikola Starčević, Rade Vujković, Stojan Pajčin, Žarko Bubonja – kormilar, Branko Bubonja, prof. Milan Franović - trener

Srebrni momci

STOJE – Edin Karalić, Branko Radović-kormilar; Mirko Božović, Dragan Gros, Nenad Janković, Ivan Botica, prof. Petar Jelisa-
vac

ČUČE – Nemanja Stanjević, Rugovaj Smail, Bojan Stanković, Vedran Šantić

Bratovština Sv. Jurja i Tripuna

PIŠE: dr. sci. Lovorka
ČORALIĆ

Osnovana 1451. godine kao središnje mjesto okupljanja iseljenika s mletačkih prekojadranskih stečevina (poglavito iz Dalmacije i Boke), Bratovština je uskoro prerasla u udrugu iseljenika s cjelokupnog onodobnog hrvatskog etničkog prostora. Razmatranje oblika povezanosti hrvatskih iseljenika s tom udrugom stoga je istovremeno pokazatelj uključenosti naših iseljenika u osnovne izražaje vjerskog i društvenog života u Mlecima, ali i nepobitno posvjedočenje postojanja nacionalnog identiteta iseljenika od Slavonije do Boke.

Darovnice Bratovštini

Oporuke budvanskih iseljenika sadrže u sklopu navoda o mjestu pokopa i određivanja legata mletačkim vjerskim ustanovama dragocjene podatke o njihovoj uključenosti u Bratovštinu. Većina oporuka potječe iz razdoblja najučestalijih pre-

Tijekom prošlosti vodeća ustanova okupljanja i očuvanja domovinske svijesti iseljenih Hrvata u Mlecima bila je bratimska udruga posvećena Sv. Jurju i Sv. Tripunu

kojadranskih iseljavanja (XV.-XVI. st.). Bratovština se u izvorima imenuje uobičajenim oznakama Scuola dei Schiavoni, Scuola S. Georgii, Scuola Sclavorum, Scuola S. Georgii nationis Sclavorum, a često se uz ime navodi i njezin prvotni smještaj u crkvi reda ivanovaca. U darovnicama upućenim Bratovštini redovito je riječ o manjim novčanim svotama, koje se darivaju za troškove pokopa oporučitelja, držanja misa zadušnica, sudjelovanje članova Udruge u posljednjem ispraćaju pokojnika ili za opće nabojne i karitativne potrebe.

U članstvu bratimske udruge

Knjige godišnjih troškovnika i

izvješća s redovitih skupština Bratovštine sadrže dodatne podatke o uključenosti budvanskih iseljenika u njezino svakodnevje. Nažalost, sačuvano i dostupno gradivo potječe tek iz XVII. stoljeća te nam je, zbog rijetkog bilježenja mjesta podrijetla iseljenika, nemoguće utvrditi približan broj budvanskih iseljenika i navesti sve slučajeve. Tako se, primjerice, kao član Bratovštine i vijećnik u radu njezine skupštine od 1654. do 1657. spominje Frano Krstov iz Budve. Iz 1680. potječe podatak o Budvaninu Matiji Radoli, koji je dana 26. veljače pokopan na trošak bratimske blagajne. Početkom XVIII. stoljeća zabilježen je u troškovniku bratovštine navod o sklapanju

nju braka između budvanskog graditelja brodova u arsenalu Petra Marcelova i Orsete Konstantinove. Tom se prilikom iz zajedničkog fonda za miraz djevojkama iz neimućnih obitelji, Orseti daruje 10 dukata potpore. Navedeni podaci, kako oni sadržani u oporučnim spisima iseljenika, tako i oni pohranjeni u pismohrani bratovštine, svjedoče o bliskoj povezanosti budvanskih iseljenika sa središnjom ustanovom okupljanja Hrvata u gradu na lagunama.

Prethodno razmatrani arhivski spisi svjedoče o običnim, malim ljudima, iseljenicima koje povijest nije upamtila po velikim djelima. Nasuprot njima, posebnu bi pozornost, kao i zasebne priloge, zavrijedili oblici povezanosti nekoliko znamenitih Budvana s Mlecima. Riječ je o Krsti Ivanoviću (1618.-1688.), mletačkom kanoniku, piscu povijesti grada Budve (Anali di Budua) i proučavatelju mletačkog kazališnog života, kao i o odvjetcima budvanske obitelji Zanović (sinovi Antuna contea Zanovića – Primislav, Stjepan i Miroslav), čiji su životni put i sudbina u velikoj mjeri bili povezani s gradom na lagunama.

Zaključak

Budvanska prekojadranska iseljavanja u vrijeme osmanlijskih prodora od XV. do XVII. stoljeća važna su sastavnica iz povijesti toga grada, ali i južnoga dijela mletačkih istočnojadranskih stečevina. Glavnina budvanskog iseljeničkog vala u pravcu Mletaka odvijala se u vrijeme najučestalijih prekojadranskih migracija sa šireg područja istočnojadranske obale i unutrašnjosti (XV.-XVI. st.). Iseljenici iz grada i okolice Budve činili su u brojčanom omjeru snažan dio hrvatske useljeničke skupine u Mlecima. Poput sunarodnjaka iz

drugih krajeva, najčešće su obitavali u istočnom gradskom predjelu Castello – središnjem području okupljanja iseljenika tijekom prošlih stoljeća. S obzirom na socijalni status i gospodarske mogućnosti pripadali su sloju gradskih pučana, a profesionalno su najčešće obnašali pomorska i obrtnička

toličanstva. Spomen Budvana u članstvu Bratovštine Sv. Jurja i Tripuna najbolji je dokaz njihove uključenosti u prepoznatljivu zajednicu hrvatskih prekojadranskih iseljenika. Naposljetku, važnost budvanske sastavnice u povijesti hrvatske iseljeničke skupine u gradu na lagunama potvrđuju

zanimanja. Njihovo svakodnevlje, obiteljske i rodbinske veze, prijateljstva i poznanstva, u velikoj su mjeri bili ispunjeni druženjem i intenzivnim vezama s iseljenicima iz svih hrvatskih krajeva, o čemu nam zorno svjedoči pregršt podataka iz oporučnih spisa. Vjerski život i odnos s tamošnjim crkvenim ustanovama i duhovnim osobama zorno pokazuje njihovu uklopljenost u jedinstveno ozračje zapadne uljudbe i ka-

i zanimljive sudbine istaknutih pojedinaca i obitelji budvanskog podrijetla: književnika Krste Ivanovića te odvjetaka pustolovne i diljem europskih zemalja glasovite obitelji Zanović. Na kraju se na osnovi prethodno navedenih činjenica može zaključiti da je povijest budvanske iseljeničke zajednice u Mlecima sastavni dio hrvatskih prekojadranskih iseljavanja tijekom prošlih stoljeća.

KOTORSKE BOTUNADE

Tercet

Priredila:
Vlasta MANDIĆ

LAURA: Oh, ke beleca, arija freška, niđe nikoga, svi još spavaju. Finalmente, ja i moj Kotor sami, oči u oči, ah. Prve zra-ke sunca samo što se nisu razlile kroz kotorske kaniže. A do tada plavičasta sumaglica vijori oko kamenih palaca, lijeno se proteže po krovovima, sve vonja na umidecu, ma kako mi samo prija, rešpirajem punim grudima, pravi kotorski toč. A pogled, kao u činema, s jedne bande vidim sivi Pestingrad i San Đovani i bokun od zelenog Vrmca, a s druge bande vidim finještrin fetivoga Bepa, ultimog gospara od Kotora. Još spava, ko zna će je bio sinoć?

BEPO: Će sam bio da sam bio lijepo mi je bilo, eto vam ga na. Uranili ste sa uzdasima šinjora Laura, je li to pišete libro? Što ne ležite ko ostali svijet, nego od ranih kokota vardate, i čekate prve žrtve. O da mi je malo odmaknuti ovu facadu od vaše bande ili ti ga ozi-dat još jedan muraj između, ko da bi se rodio.

LAURA: Znae da je to nemo-guće, a i što biste vi bez mene. Ako ćemo pravo reć takva su vremena da se moramo držati zajedno. Možemo se izbrojat na prste od ruka i noga mio caro Bepe. Eto vam ga, juče mi se žalila šinjora Frane da je kople-tamente okupirana.

BEPO: Baš ste đavo od žene, već ste me uvalili u diskusion,

a nisam ni krmelje s očiju oprao. Ma što to kažete za šinjoru Franu?

LAURA: Otvorite dobro šku-re, prebacite se preko kantine-le, okrenite uvo prema meni, ne mogu vikati, malo se isajte ajde, ajde.

BEPO: Oću li učinjet špagu pa da mi legnete na uvo. Nisam ja gluv, ajde više parajte.

LAURA: Znae šinjoru Franu, sva je incuketana a pri tome impicaskandali. Došla mi je sinoć pod finještrin i više li više: „Okupacion, okupacion, sa svake bande je okupacion, dva Rusa sa južne i zapadne strane, jedan Inglez sa istočne, a Irac sa sjeverne, samo ne znam u koju se bužu uvalio Bin Landen“.

BEPO: Pa što joj fali. Eto je kao malo ostrvo u sred Evrope. Pored dugog kotorskog jezika naučit će još koji stranijski. Samo mi je žao morat će vadit šengensku vizu za poč na rivu po novitadi.

LAURA: Žalila mi se i šinjora Luce Gracijina, na novoga susjeda Ingleza ali je ona veći diplomata, preko pjata su regulisali međudržavne odnose. To vam je Dubrovčanka, moj Be-po, furbasta.

BEPO: Ja sam sa novom situacijom sasvim kontenat. Ma-lo smo se promješali kao na karte, a komunitat je napunila trezore da se sve prelija. Nik-

da toliko para nije bilo još od kraljevine.

LAURA: Bupa, bupa... Čujete li kako mi neko bati na vrata?! Eno ga, drž' te ga, mulac, farabut jedan, dat ću ti ja kad te ufatim. Materi doma lumbar-daj, kako te lijepo vaspitala. Prije škole, svako jutro, čine mi dišpet. Treba ga izbaketat da mu ostanu crvene ferse po nogama. Današnja djeca nemaju ni malo krijance viz a vi starije-ga.

BEPO: Nemojte činjet škan-dala. Jadan mali ovaj put je škapulao. Zaboravili ste kakvi smo mi bili, to vam je doventu. O koga vidim, dobro jutro vam šinjora File, će ste pošli?

FILE: Pošla sam do rive za učinjet špendzu. Čula sam gra-ju pa sam pasala ovuda da vi-dim što je. A i čula sam što ste rekli za trezore od komunitadi, altroke novost.

LAURA: Koji trezor, koje pa-re, će, oli se što dijeli?

BEPO: Jes, mama in kofa, ne dijeli se nego se moderno reče-no, investira. Komunitad je pu-na solada, prodalo se pola Kotor sa okolinom. Pošto, šinjora Laura, ne silazite sa finještrina, tu se budite, rastežete, aločajete, ručate, činite pižolot, čitate đornale ečetera, pa ne možete znat da se renovaje obala od Kolačića pa sve do Jadranske straže.

LAURA: Ja sam fetiva Koto-

ranka i iz Kotora izlazim samo kada mi je velika nužda. Sjećate se onomad, kada su staru poštu iz grada prebacili van grada. Prvo su počeli kopat kod zgrade od centrale, kod Gurdića, pa do maloga mosta. Za nevolju su naišli na staro goblje i sve stopirali i možete mislit, novu poštu izgradili daleko, čak kod raskrsnice, đe je danas. To je za nas bila velika fatika, daleko, daleko. Niko u prve nije slao ni pisma ni pakete iz dešpeta. A monumenat od groblja naša bruka. Da znate, od kad su nam ogradili Lužu ne izlazim niđe, činim đirade od Šuranja do pazara.

KEKA: Svaka vam je na mjestu. Na monumenat su zaboravili pa najviše služi kao kondut. Da je monumenat sjete se samo kada neko spomene da će tu nešto novo ogradit. Onda udri u veliku štoriju, brigu i zaštitu. Čisti se šporkeca, čupa se šiblje i jablani i tako decenijama pa će, perfin, morat i kondut stavit pod zaštitu.

BEPO: Ja svako jutro đirajem u kontrolu. Ma sve se mislim da preko radio Kotora, u onu građansku emisiju, uživo nešto avizam. Imam neke ideje al vam neću reć.

LAURA: Poznati ste kao inde-nijozna persona, niste zaludu vječiti študent. Ma sve se pen-sam o čemu je sada riječ.

KEKA: Guknite, ala da. Činite me nervoznom.

BEPO: Možda je i bolje da vama rećem. Bolji vam je prijem i slušanost nego li u pravi radio. Eto, kako smo mi kulturno zaštićena sredina sa dugom tradicijom, trebalo bi to stalno turistima, ali i domaćim, stavljati pod nos. Kao što sam vam špjegao, renovaje se obala u Dobrotu. Sve je moderno, lijepo salizano, puno šesta i baš

od miline da prošetaš pored mora. Već sam par puta učinio đir i vidim nešto mi fali.

LAURA: Ma što, ma što! Da ne biste kakvu šinjinu šoto braco?

FILE: Vidi ti njega, oli ste na to promislili?

BEPO: Ne, ne i ne. Jezik vam je brži i od buduće kotorske žičare. Ako već šetamo pored mora i vatamo ariju od freškina kako bi lijepo bilo usput sresti slavne dobrotске kapetane pa popričati koju s njima, imali bi štošta naučiti i domaći i strani-jeri.

LAURA: File moja, da mu nije što pripalo?

FILE: Nije njemu ništa pripalo nego čini šemence.

BEPO: Lude žene, ma ne gledate televizion, ne činite vijade, ne čitate ništa pametnoga pa nije ni čudo da vam se ne može upaliti sijalica u glavu, omatufite ste. Je li slavna Dobrota vjekovima radala slavne kapetane koji su je proslavili, obogatili i nama ovako preljepu ostavili - palac do palaca, mandrač do mandrača, taraca do tarace. E pa, treba ih se sjetiti.

LAURA I FILE: Ma kako je samo pametan naš Bepo, kažite već jednom. Kuriozne smo, ala da.

BEPO: Samo destezo, evo ovako. Prvo bi obali ili ti ga po modernu lungo mare, dao ime Obala dobrotских kapetana.

FILE: Ao, što bi to bilo krasno.

BEPO: Ne prekidajte me. Onda, na svaki mali pjacetin stavio bi skulptoralnu instalaciju, fragmente iz pomorskog života kapetana iz slavnih famelja Kamenarovića, Ivanovića, Dabinovića, Ramira i koliko još oćeš drugih. Obavezno sa škriptorijem da se zna ko, što, kada, đe i sa čim, da svako može pročitati i naučit dok šetajući lade provu i krmu.

FILE: Je li od broda?

BEPO: Od života moja sinjora, od života!

LAURA: Sve vas slušam i gledam šjor Bepo. Nekako ste mi u tren postali veći i ljepši, nekako muževniji. Baš ste mi pametni, niste uzalud študirali 18 godina, a što niste diplomirali nije ni velika šteta. Znam ih sa diplomom i doktoratom, ne znaju kršteno reć ni dobar dan, a kamoli osmisлити ovakve uzvišene ideje. Odma sutra ajte u komunitad i priložite zahtjev sa tom vašom idejom, svi ćemo vas podržat. A sad alamate svi za svojim poslom, zaboljela me glava od ovalike parlatine.

Tako smo nekad zborili

finalmente - konačno
rešpirati - udisati
finještri - prozor
libro - knjiga
muraja - zid
kantinela - letva između škura
incuketana - bezglav
impicaskandali - svadljivac
buža - rupa
furbast - lukav
kontenat - zadovoljan
komunitad - općina
izbaketat - istući
fersa - rana, rez

krijanca - obzir
škapulati - izbjeci opasnost
doventu - mladost
altroke - dabome
aločati - opaziti
kondut - klozet
monumenat - spomenik
avizati - obavijestiti
indeniozan - sposoban
salizati - izravnati
šoto braco - ispod ruke
šemence - gluposti
omatufit - ostarjeti
destezo - polako

Crkva sv. Tripuna u Morinju

Piše:
Zorica ČUBROVIĆ

Crkva sv. Tripuna u Morinju se nalazi u okviru manjeg dvorišta ograđenog visokim kamenim zidom. Na zapadnoj strani dvorišta je groblje. Kompleks koji je u prostoru naznačen visokim stablom čempresa nalazi se u neposrednoj blizini glavnog puta koji od morske obale vodi prema staroj aglomeraciji naselja i dalje prema Gornjem Morinju.

Po svom položaju crkva sv. Tripuna pripada građevinama koje gravitiraju morskoj obali i u prošlosti je svakako na tom prostoru bila istaknuta u vizura sa mora.

Analizom građenja moguće je pretpostaviti da istočni dio sa polukružnom apsidom pokrivenom kamenim pločama od kojih su se sačuvali manji ostaci, predstavlja najstariji dio građevine koja bi se mogla datirati u 15. stoljeće

Crkva je podignuta na stjenovitom terenu i u neposrednoj blizini izvora koji se nalazi sa njene jugozapadne strane. Može se pretpostaviti da je ogradni zid nastao znatno kasnije.

Crkva sv. Tripuna je građena u dvije faze i sa nekoliko manjih pregradnji u okviru njih.

Prvobitna crkva je pravougaone osnove sa polukružnom apsidom na istočnoj strani i ulazom na zapadnoj. U drugoj fazi uz nju je dograđena priprata nešto veće širine i visine u odnosu na crkvu iz prve faze. Svod starije crkve je prelomljen u tjemenu a po ostacima prvobitnog krovnog pokrivača može se utvrditi da je njen krov bio pokriven kamenim pločama.

Priprata je u sljedećoj etapi pretvorena u naos crkve što je zadržano do danas. U toj adaptaciji prvobitna crkva je pretvorena u oltarski prostor, raniji oltarski prostor sa polukružnom apsidom je zazidan da bi se na taj zid prislonio zidni oltar.

Prema natpisu iznad nadvratnika ulazne kapije na ogradnom zidu može se utvrditi da je crkva početkom treće decenije 19. stoljeća obnovljena trudom obitelji Dabović iz Kostanjice.

Po mišljenju don Nika Lukovića, poznatog istraživača crkvenih spomenika Boke Kotorske

*Pogled na crkvu
sa jugoistoka*

ske, crkva sv. Tripuna je nastala u 15. stoljeću. Analizom građenja moguće je pretpostaviti da njen istočni dio sa polukružnom apsidom pokrivenom kamenim pločama od kojih su se sačuvali manji ostaci, predstavlja najstariji dio građevine koja bi se mogla datovati u 15. stoljeće. U drugoj fazi gradnje dograđena je priprata na zapadnoj strani koja je u kasnijoj intervenciji pretvorena u naos.

Krovni pokrivač je sudeći prema sačuvanom natpisu promijenjen je 1934. godine. Iz tog vremena potiču i manje popravke kao i uređenje groblja.

Unutrašnjost crkve je omalterisana. Na oltaru se nalazi slika na drvetu sa predstavom Majke Božje sa djetetom, anđelima i sv. Tripunom. Za ovu sliku se pretpostavlja da predstavlja djelo Tripa Kokolje iz Perasta, najznačajnijeg baroknog slikara Boke Kotorske.

Radovima na crkvi sv. Tripuna potrebno je pristupiti u skladu sa principima rada na spomenicima kulture, odnosno, izvršiti potrebna istraživanja i u skladu sa njihovim rezultatima izraditi projekt restauracije koji će obuhvatiti i statičko i seizmičko osiguranje građevine. Arhitektonska istraživanja treba izvršiti na krovu, fasadama i podu kako bi se utvrdila kronologija građenja pojedinih faza ovog spomenika te kako bi se utvrdili podaci od značaja za restauraciju a odnose se na prvobitni krovni pokrivač, obradu zidova i fasada, izgled otvora, obradu poda kao i uređenje okolnog prostora sa pristupnim stepeništem, ogradnim zidom i grobljem.

Položaj i arhitektura sv. Tripuna ukazuju na

Oltarska pala

mogućnost da je ova crkvica prvobitno izgrađena kao porodična kapela na nekom od srednjovjekovnih imanja vlastele tog doba. Na isto bi ukazivala i posveta crkve svetitelju koji je zaštitnik grada Kotora.

Natpis iznad ulazne kapije

Jugoistočni ugao između crkvice i priprate

PRČANJ I NJEGOVA UPNA CRKVA ROĐENJA MARIJINOG

Spomenik vjere

Crkva Rođenja Marijinog spomenik je vjere i volje starih Prčanjana koji su velikim žarom, žrtvom i odricanjem, nakon više od jednog stoljeća od početka gradnje, dovršili svoje veličanstveno djelo ukrasivši ga brojnim i vrijednim zavjetnim darovima

Piše:
Željko BRGULJAN

Staro pomorsko naselje i jedno od južnojadranskih rasadnika pomoraca – Prčanj, pruža se morskom obalom između Polveriere i Markovog rta nizovima kapetanskih kuća. U srednjem vijeku naselje je bilo dio kotorskog teritorija u posjedu benediktinske opatije Svetog Jurja i kotorske vlastele, te je povijesno s njime dijelilo istu sudbinu. Kupujući od

PRČANJ. — Stara župna crkva.

Kotorana zemljišta uz obalu, Prčanj se postupno osamostaljavao. U XVI. st. Prčanjani su već sloveli za izvanredne pomorce pa suvremenici, između ostalog, ističu da su svojim fustama na vesla i jedra pretjecali mletačke državne galiije. Zbog neustrašivosti i pomorske vještine bili su zaduženi za prijevoz državne pošte (pubblici dispacci) od Kotora do Zadra, Venecije i Krfa, što se smatra prvim poštanskim prometom na Jadranu. Za zalaganje u toj djelatnosti Mletački senat nagrađuje Prčanjane mnogim povlasticama koje im omogućuju da razviju svoju pomorsku djelatnost te steknu status pomorskog naselja. Zahvaljujući razvijenoj pomorskoj privredi Prčanj se u XVII. st. uzdiže u važno pomorsko središte južnog Jadrana. Mjesto je tako ekonomski osnažilo da je, prema podacima iz-

vanrednog providura, više puta novčano pomagalo obližnji Kotor. Stekavši ugled i ekonomsku moć, već 1704. godine postaje autonomna općina, *Comunità*. Daljnji trajniji uspon u XVIII. stoljeću omogućava da, zajedno s ostalim pomorskim mjestima u Boki, doživljava procvat u pomorskoj privredi, graditeljstvu i kulturi. Do polovice tog stoljeća Prčanjani su sagradili većinu svojih kuća i palača te mjesto poprima odlike življenja gradske sredine. Stotine brodova u vlasništvu prčanjskih obitelji plove Jadranskim, Jonskim, Egejskim i Sredozemnim morem. Osnivaju se prčanjske kolonije i trgovačka predstavništva u Mlecima, Korintu, Carigradu, Smirni i Aleksandriji kojima štite i potiču svoju trgovinu.

Kao i ostali Bokelji, Prčanjani su oduvijek usmjeravali

svoje težnje moru i nebu. More im je donosilo materijalni opstanak i zemaljski ugled, a nebo duhovni oporavak s nadom u nebesku slavu. Nebu su se utjecali u trenucima očaja, bolesti, ratne katastrofe, oluja na moru, ali ga nisu zaboravljali ni u razdobljima sreće i blagostanja, nego su iz zahvalnosti za uslišane molbe gradili svetišta i prinosili zavjetne darove brojnim svecima. Prednjačili su u zahvalnosti Majci Božjoj. Snaženi vjerom Bokelji su stoljećima opstajali na granicama sukobljenih država i uz to uspijevali graditi i obnavljati znatno kulturno nasljeđe. Najljepši i najveličanstveniji iskaz odanosti vjeri starih Prčanjana crkva je rođenja Blažene Djevice Marije koju su oni, uz velika odricanja, gradili cijelo stoljeće.

Najstarija poznata katolička

bogomolja na Prčanju je crkva Sv. Tome iz IX. stoljeća sagrađena na temeljima rimskog hrama. Stara župna crkva rođenja Marijinog, sagrađena u XIV. stoljeću te kasnije dograđivana, nalazi se na padini brda Vrmac, na prostoru srednjovjekovnog Prčanja. U središtu današnjeg naselja, uz more, smještena je crkva Sv. Nikole s franjevačkim samostanom iz 1739. U samostanu su do kraja XIX. stoljeća radile osnovna i pomorska škola, čitaonica i ljekarna. Pored njih u Prčanju nalazimo i nekoliko manjih crkava nad kojima su imale ili još uvijek imaju patronat pojedine pr-

kapela Navještenja Marijinog iz palače Verona.

Nakon gospodarskog i kulturnog uzleta u XVIII. stoljeću Prčanjani su, vjerujući da će mjesto i dalje ekonomski i brojčano rasti, odlučili sagrađiti novu župnu crkvu koja bi mogla primiti 2000 vjernika. Dozvolu za gradnju dobili su od mletačkog dužda Lodovica Manina 2. siječnja 1789. Dvojeći između kopije venecijanske crkve Santa Maria del Rosario (Chiesa dei Gesuati) najznačajnijeg mletačkog arhitekta XVIII. stoljeća Giorgia Massarija i originalnog projekta mletačkog arhitekta, Massarijeva učenika Berna-

stva gradnja se – nastojanjem župnika don Nika Lazzarija – nastavlja 1867. nakon prekida od 60 godina. Drugi arhitektonski red dovršen je 1875. u dorskom stilu. Iste godine, prigodom obilaska Dalmacije, gradilište u Prčanju posjećuje car Franjo Josip I. Car je, prema svjedočenju suvremenika, bio impresioniran veličanstvenom arhitekturom građevine te je izrazio mišljenje da bi ta crkva mogla dostojno stajati i u Beču. Istodobno je potpomogao daljnje radove odobrivši pomoć carskog dvora. Tako je 1886. podignuta kupola, nakon čega slijedi ponovni prekid zbog nedostatka sredstava, a izazvan novim gospodarskim neprilikama: propašću jedrenjaka. Uz teška odricanja mještana crkva je dovršena između 1905. i 1909. te otvorena svečanom misom 8. prosinca. Monumentalna skalina, djelo arhitekta Milana Karlovca, dovršena je 1913. Nakon 124 godine od početka gradnje crkvu je 8. rujna 1913. svečano posvetio, na blagdan Rođenja Marijinog, kotorski biskup Frano Ucellini-Tice u nazočnosti svih mještana i brojnih pristiglih uglednika. Natpis na mramornoj ploči nad portalom podsjeća da je crkva dar prčanjskih pomoraca i trgovaca Majci Božjoj te da je dovršenje bilo planirano 1802. godine.

Posljednja velika barokna građevina u Boki, građena – uz manja odstupanja – prema originalnim Maccaruzzijevim nacrtima, ima tloris latinskog križa, površine 770 m². Duga je 37,5 metara, široka 24, a visina s kupolom iznosi 31 metar te predstavlja najveću sakralnu građevinu u Crnoj Gori. Maccaruzzijeva prčanjska crkva ima glavne osobine Massarijevog venecijanskog kasnog baroka, u kome se ogleda dekorativna varijanta rimskog

čanjske obitelji. To su crkve Sv. Ivana, Sv. Ane, Gospe od Karmena, Sv. Petra, Sv. Antuna, Gospe od Anđela te crkva Sv. Jeronima (u sklopu dvorca Tre sorelle). Posljednja od njih devastirana je prije nekoliko godina u radovima novog vlasnika. Od onih kojima jedva da nalazimo fizičkog traga su crkva i samostan Sv. Agate, te crkve Sv. Maksime, Sv. Mihovila, Uznesenja Marijinog i Sv. Tripuna. O crkvi Preobraženja Kristova i kapeli Sv. Pavla nalazimo trag samo u dokumentima. Nedavnim pregradnjama novih vlasnika nestala je i posljednja kapela unutar prčanjskih palača –

rdina Maccaruzzija (Venecija, 1728-1798), odlučili su se za Maccaruzzijev projekt.

Gradnja crkve započela je 1789. prinosima svih mještana, kamenom dovezenim s Korčule, a vodili su je graditelji Dominik Trevisan (1789-1791), Antonio Costa (1791-1796) i Iseppo Ferro (1796-1807). Prvi arhitektonski red korinskog stila dovršen je 1806. Nakon 1807. godine gradnja se, zbog političkih previranja u Europi i promjena vlasti, odvijala otežano, a skorim dolaskom Francuza i potpuno je prekinuta. Stabilizacijom političkih prilika i oporavkom propalog pomor-

baroknog graditeljstva (primjetna i na dubrovačkoj katedrali). Crkva je srodna ostalim Maccaruzzijevim djelima (S. Lorenzo u Mestre, S. Rocco u Veneciji), ali se ističe jedinstvenijom koncepcijom.

Fasadom dominira monumentalni portal u osi središta velike skalinade. U središnjoj niši stepeništa nalazi se mramorni kip Isusa kao učitelja, a brončane biste znamenitih crkvenih dostojanstvenika J. J. Stroosmayera, A. Zmajevića, P. P. Njegoša, A. Kačića-Miošića, F. Uccellinija-Tice, N. Lukovića (na terasi pred crkvom), te istaknutih prčanj-skih kapetana Ivana Visina i

Josipa Gjurovića (na balustradi stubišta) djela su Meštrovića, Rosandića, Pallvicinija, Tomanovića i Stankovića.

Monumentalna unutrašnjost crkve oplemenjena je brojnim vrijednim umjetničkim djelima pretežno sakralne tematike darom ili doprinosom Prčanjana i zdušnim zalaganjem župnika don Nika Lukovića. Specifičnom baroknom ugođaju unutrašnjosti pridonosi i svjetlo, posebno ono koje ulazi kroz otvore na kupoli koja se uzdiže nad križanjem glavnog broda i transepta. Prozore prvoga i drugog arhitektonskog reda krasi vitrazi s biblijskim motivima ra-

đeni prema slikama renesansnih majstora u radionicama Glasmalerei- und Mosaik-Anstalt u Innsbrucku, osim onog s motivom propovijedi sv. Pavla, izrađenog u radionici Ivana Marinkovića u Zagrebu.

U nedostatku prostora za detaljniju analizu unutrašnjosti, spomenuti je tek glavni oltar smješten u središnjoj apsidi. Barokni oltar izrađen u radionici Giovanni Maria Morlaitera 1744. bogato je ukrašen raznobojnim mramorom (rosso di Francia, giallo di Siena, africano, verde antico). U njegovom središnjem dijelu nalazi se drvena ikona Bogorodice s Djetetom u maniri italo-grčke škole druge polovine XV. ili početka XVI. stoljeća, koju su Prčanjani oduvijek izuzetno štovali. Dokaz tomu brojne su zavjetne slike i srebrne pločice koje su kroz minula stoljeća prčanj-ski pomorci i trgovci darivali Bogorodici Prčanj-skoj iz zahvalnosti za čudesno ozdravljenje ili spas na moru.

Crkva Rođenja Marijinog spomenik je vjere i volje starih Prčanjana koji su velikim žarom, žrtvom i odricanjem, nakon više od jednog stoljeća od početka gradnje, dovršili svoje veličanstveno djelo ukrasivši ga brojnim i vrijednim zavjetnim darovima. Možda zato i nije slučajnost da upravo ovo svetište uživa rijetku duhovnu povlasticu u postizanju oprosta od grijeha. Kroz čitavo jedno stoljeće generacije Prčanjana snažila je plemenitost njihova cilja kako bi ustrajali u nakani podizanja monumentalnog svetišta. I uspjeli su. No, održavanje tog jedinstvenog spomenika vjere i kulture ne može se očekivati od novih (osiromašenih) generacija Prčanjana. Ali to s pravom očekujemo od crkvenih i državnih institucija mlade države, koje bi morale umjeti prepoznati svoje temeljne vrijednosti.

Bratstva Janošević i Ilić

Piše:

Antun TOMIĆ

JANOŠEVIĆI

Na području današnje Psihijatrijske bolnice u Dobroti, iznad crkve Sv. Mateja (na lokalitetu koji se po njima naziva JANOŠI) nalazilo se nekada brojno naselje starog pomorskog bratstva Janošević koje je tijekom XVIII. i XIX. st. dalo 36 pomoraca, među kojima 17 kapetana, jednog poručnika i 18 mornara. Iznad stare crkvice Svih Svetih (Sv. Vrača) nalazi se toponim Janoševa greda koji nas podsjeća na ovo bratstvo gdje su imali svoja imanja.

Prema Matici umrlih crkve Sv. Mateja u Dobroti, prvi član ovoga bratstva bio bi **Petar Janov**, rođen 1632. god. u Dobroti. Imao je sinove **Boža**, **Dura**, **Nika** i **Iliju**, koji su imali brojne potomke. Njihova trgovačka djelatnost može se pratiti od XVII. do XIX. st. kada u Dobroti nestaju. U početku se javljaju pod imenom Janov, Janošev i na kraju Janoševići. U XVIII. st. imali su tri broda i to: trabakul **Antona Mihailova** 1791. god, zatim trabakul i pjeleg **Boža Janoševića**, kojega su pirati napali kod Petrovca 1749. god. i tu zapalili.

Za vrijeme francuske regrutacije pomoraca 1810. godine bilo je obuhvaćeno devet pomoraca iz ovoga bratstva i to tri kape-

tana i šest mornara. Za vrijeme popisa kuća od strane francuskih vlasti 1808. god. Janoševići su imali pet kuća, a za vrijeme austrijskog popisa kuća 1839. god. šest kuća (jednu dvokatnu i pet jednokatnih).

Na moru je stradalo sedam pomoraca i to: **Luka Ilijin**, kapetan, i **Jozo Đurov**, mornar u brodolomu brigantina "Il Vigore" 1834. god. kod Sicilije; **Đuro Tripov**, poručnik, utopio se u oluji u Dunavu 1881. god; **Andrija Tripov**, mornar, utopio se kod obale Engleske 1872. god; **Pavo Filipov**, mornar, poginuo je na tartani kap. **Joza Filipovog Dabinovića** u napadu pirata blizu Krita 1826. god; **Anton Petrov** i **Petar Božov**, mornari, utopili su se kod Hvara 1807. godine.

Kao i druga bratstva u Dobroti, i Janoševići su doprinijeli izgradnji svoje župne crkve Sv. Mateja u Dobroti, pa su prema knjizi blagajne crkve od 1708 - 1756. god.

uplatili na ime svojih trgovačkih putovanja iznos od 363 lire od čega je najveći iznos od 279 lira uplatio već spomenuti Božo Petrov Janošević.

I Janoševići su bili učlanjeni u Bratovštinu Sv. Đorđa i Tripuna u Veneciji počev od 1739. god. i to sa šest članova (jedan zamjenik gvardijana, jedan vikar, jedan pisar i pet dekana).

Posljednji muški potomak **Tripo Đurov Janošević** umro je 1878. god. Svoje mrtve su sahranjivali na groblju Svih Svetih (u narodu: Sv. Vrača) a slavili su krsno ime Vračevdan 1. studenoga.

ILIĆI

Staro pomorsko bratstvo Ilić nalazilo se u Dobroti nekoliko stotina metara udaljeno od Kotora ispod samog brda dok nisu tijekom XVII. i XVIII. st. već kao pomorci sagradili svoje kuće uz more na lokalitetu, po njima nazvanom Ilići. Prema popisu kuća iz 1808. god. imali su pet kuća i isto toliko za vrijeme austrijskog popisa 1839. god. Najveća kuća ovoga bratstva bila je "palac" kap. **Adama Markova** (1764-1846) koji je danas pretvoren u Vilu Dobrota-Senta. Kap. Adam nije imao muških potomaka, pa je usvojio nećaka **Marka** (1793-1854) koji je zapovijedajući svojim brigantinom "Dragoljub" nestao u

Kuća Ilića

Jadranskom moru sa čita-
vom posadom 1854. god. I
on nije imao muških poto-
maka, pa se njegova grana
ugasila sa četiri njegove
kćerke koje su se udale za
dobrotske kapetane.

U XVIII. st. bili su vlasnici
osam brodova i to: **Tripo
Matov** jednu barku 1719.
god; **Luka Tripov** barku,
malu barku, malu tartanu i
gajetu 1724-1735. god; **Vi-
cko** barku 1735. god. i tar-
tanu 1740. god. zatim pola-
ku "Madonna di Rosario e S.
Antonio" 1756. god. Spome-
nuti kap. Adam Markov
imao je polaku "Ninfu"
1807. god.

Ovo bratstvo je tijekom
XVIII. i XIX. st. dalo 29 po-
moraca od kojih 17 kapeta-
na i 12 mornara. Iako broj-
čano malo, bratstvo bilo je
vrlo ugledno u Dobroti kada
je kap. **Đuro Vickov Ilić** bio
načelnik Dobrotske općine
u prvoj polovici XVIII. st. i
član crkvinarstva Sv. Ma-
teja u Dobroti. Još su za
članove crkvinarstva bili
izabrani kap. **Pavo Vickov
Ilić** 1716. god, kap. **Marko**

Tripov (1701-1771) 1732.
god, kap. **Krsto Vickov**
1738. god. i kap. **Marko Pa-
vov** (1717-1792) 1748. god.

U Napoleonovoj regrutaciji
pomoraca bilo je regrutova-
no četiri mornara i to: **An-
drija Pavov, Đuro Ilijin,
Krsto Pavov i Krsto Đurov.**

Pripadali su župi Sv. Mate-
ja, a svoje mrtve su sahra-
njivali na groblju Gospe od
Vrta u Tabačini (koja se u
dokumentima naziva još:
Gospa od Snijega ili Gospa
od Milosti). Iz ovoga brat-
stva su potekla i dva sveče-
nika: don **Grgur** (1658-
1705) i don **Mato** (1673-
1731) koji je bio paroh u
Špiljarima, malom selu iz-
nad Kotora.

Na moru su još stradali:
Jozo Lukin, mornar, pogi-
nuo je 1756. god. na tartani
Ivanovića u sukobu sa poz-
natim piratom **Hadži Ibra-
himom** u Pireju i **Pavo Kr-
stov**, mornar, utopio se pri-
likom brodoloma "Svisda
Mimbelli" kod Eubeje 1865.
god.

Ovo bratstvo se ugasilo
polovicom XIX. stoljeća.

NOVI POZIVNI BRO- JEVI ZA CRNU GORU

Stari **Novi**

085 **030**

Bar, Ulcinj

087 **051**

Berane,
Andrijevice,
Plav, Rožaje

084 **050**

Bijelo Polje,
Mojkovac

086 **033**

Budva, Cetinje

086 **041**

Cetinje

088 **031**

Herceg Novi

082 **032**

Kotor, Tivat

083 **040**

Nikšić, Plužine,
Šavnik

089 **052**

Pljevlja, Žabljak

081 **020**

Podgorica,
Danilovgrad, Kolašin

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, uz potporu Ministarstva vanjskih poslova Vlade Republike Hrvatske, na preporuku Veleposlanstva RH u Podgorici, realizira projekt Baze podataka za zapošljavanje svih građana Crne Gore hrvatske nacionalnosti. Partner u projektu je Hrvatska gospodarska komora – Kotor.

Prijavite se!

Jedinstvena baza podataka je skup informacija o prijavama nezaposlenih osoba, prijavljenim potrebama za radnicima, zasnivanju radnog odnosa... Cilj je posredovanje u zapošljavanju.

Dovoljno je da se registrirate i unesete vaše podatke, koji će biti dostupni samo zainteresiranim poslodavcima.

Posjetite nas na www.hgdcg-kotor.org

ZA NEZAPOSLENE

Da biste se prijavili u našu bazu podataka potrebno je da ispunite kratki formular koji se otvara klikom na link **Prijavite se**. U samom formularu, u zavisnosti od vašeg interesiranja, odabrat ćete opciju da li želite da se prijavite kao kandidat ili kao poslodavac.

Kad ispunite formular kliknite na link **Registriraj se**. Pošto se registrirate, na vaš mail će stići link za aktivaciju naloga sa prijavljenim podacima. Kada je nalog aktiviran možete da se prijavite. U lijevoj koloni na samom dnu nalazi se odjeljak za prijavu korisnika.

Ukoliko ste prilikom registriranja odabrali opciju **Kandidat** nakon prijave u lijevoj koloni će se otvoriti meni **Zapošljavanje** gdje možete da pratite sve ponude slobodnih radnih mjesta (klikom na **Sve ponude**) kao i ponude koje odgovaraju vašim ličnim karakteristikama i interesiranjima (klikom na **Pretraga ponuda**). Klikom na **Prijava kandidata** otvara se formular nakon čijeg ispunjavanja se kompletira vaš nalog. Sva polja označena zvjezdicom moraju biti popunjena.

ZA POSLODAVCE

Ukoliko ste prilikom registriranja odabrali opciju **Poslodavac** nakon prijave u lijevoj koloni će se otvoriti meni **Zapošljavanje** gdje možete pratiti **Sve kandidate** i **Dodate ponudu**.

Vaše prijave ili ponude možete donijeti i osobno u ured HGDCG na Zatvorenom bazenu u Škaljarima, Kotor, radnim danima od 08. 00 do 14. 00 h, ili slati na e-mail hgd-kotor@cg.yu

Hrvatski glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Časopis bez granica

Časopis Hrvatski glasnik, izdavača Hrvatskog građanskog društva, jedino je glasilo Hrvata Crne Gore. Bavi se temama važnim za život hrvatske zajednice u Crnoj Gori: političkim, gospodarskim, društvenim, kulturnim, povijesnim... ali je i u stalnoj misiji povezivanja dvaju država, Hrvatske i Crne Gore.

Distribuirana se na kioscima u Crnoj Gori, a putem pretplate stiže u Hrvatsku, Europu, Australiju, SAD...

Otvoreni smo za suradnju, sugestije i dobronamjerne primjedbe.

Nastojimo da svaki sljedeći broj uradimo bolje i kvalitetnije, sa raznolikim i zanimljivim sadržajem.

Budite i dalje s nama, šaljite Vaše priloge, budite i Vi jedan od kreatora našeg i Vašeg lista!

Pretplatite se!

NARUDŽBENICA

Ovim neopozivo naručujem primjeraka "Hrvatskog glasnika"

Ime i prezime/naziv tvrtke

Ulica i broj

Grad

Poštanski broj

Država

Tel/fax

E-mail

Datum

Potpis/pečat

PRODAJNA MJESTA

Hrvatski glasnik možete kupiti ispred katedrale sv. Tripuna, na Kamenom kiosku i sljedećim prodajnim mjestima Bega pressa:

Podgorica: Ivana Vujoševića, kućica
Momišići
PC Kruševac- Svijet
Centar - maloprodaja
Njegoševa ulica - Globus

Bar: Trafika SDK
Kostraca

Ulcinj: Bulevar- maloprodaja

Budva: Prolaz - maloprodaja
Spas - maloprodaja

Tivat: Anja
Pantomarket
Sturi
Dragana
Maprenat

Cetinje: Pazar, maloprodaja

Kotor: Pantomarket
Riva kod kamenog kioska

Herceg Novi: Tažeks - Bijela
Mješovito 33
Grbo MNM
Knežević Company
Pantomarket Centar
Knjižara So

Risan: Centar

Financijska sredstva za pripremu i tiskanje osiguravamo zahvaljujući donatorima i sponzorima, među kojima su INA Crna Gora, Ledo Montenegro, Turistička zajednica Grada Zagreba, AdriaMar, Split Ship Management, Podravka, Radio Kotor, Radio Skala...

**Ukoliko ste zainteresirani za suradnju,
kontaktirajte nas na tel: +382 304 232, +382 69 700 720,
ili e-mail hgd-kotor@cg.yu**

Hrvatski glasnik

PRETPLATITE SE!

Za Crnu Goru:

18 eura

na žiro račun
510-10418-20
Crnogorska komercijalna
banka

Za Hrvatsku:

180 kuna

na kunski račun
23600001101667657,
Zagrebačka banka d.d.,
Poslovnica Dubrovnik
Vukovarska 7,
20 000 Dubrovnik

Za inozemstvo:

24 eura

na devizni račun HR
7723600001101667657,
Zagrebačka banka d.d.,
Poslovnica Dubrovnik
Vukovarska 7, 20 000
Dubrovnik

**Ovu narudžbenicu i kopiju uplatnice pošaljite na adresu izdavača:
Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Zatvoreni bazen Škaljari, 85330 Kotor, Crna Gora
Pretplatiti se možete i u Uredu HGDCG u Kotoru**

Zašto odabrati propan-butan plin u malim spremnicima?

MALI SPREMNIK ODGOVOR NA SVE VAŠE POTREBE

Mali spremnik I propan-butan plin su kvalitetno rješenje za obiteljsku kuću, stambenu zgradu, restoran, hotel, obrt, malu industriju I poljoprivredu.

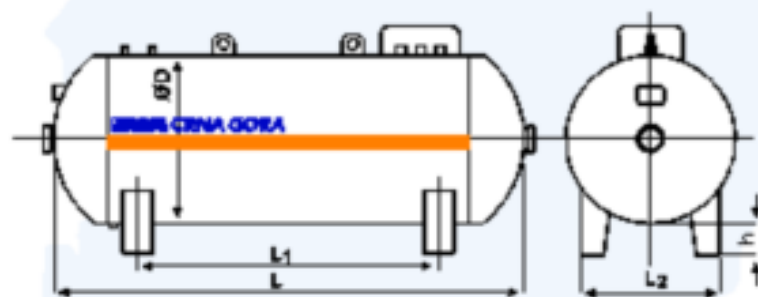
1 kg PROPAN-BUTAN plina zamjenjuje:

3-6 kg drva

1,5-2 kg ugljena

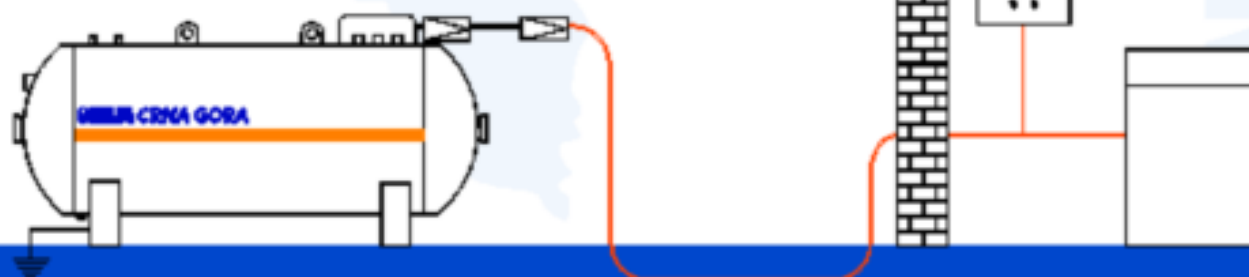
1,12l ložljivog ulja

12,8 kW električne energije

napre- tost (Pa)	ØD (mm)	L (mm)	L ₁ (mm)	L ₂ (mm)	h (mm)
1000	800	2190	1400	700	100
1800	1000	2476	1500	750	100
2700	1250	2480	1550	850	100
4850	1250	4300	2000	950	100

- praktičnost upotrebe
- ekonomičnost
- prilagodljivost svim konfiguracijama tla
- estetsko uklapanje u okoliš

ZAGREB CROATIA

Ljubav
na prvi pogled

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

tel. + 385 1 481 40 51, 481 40 52, 481 40 54, fax. + 385 1 481 40 56

e-mail: info@zagreb-touristinfo.hr www.zagreb-touristinfo.hr

